

MIEMENTO

Dwumiesięcznik Funeralny

Tytuł od 1997

KR. J. OS.

MIĘDZYNARODOWY
TRANSPORT ZMARŁYCH

Nawiążemy współpracę z firmami pogrzebowymi.

Marek Cichewicz kom. +48 604 066 152

BONGO Międzynarodowe Usługi Pogrzebowe s.c.
Siedziba: Etiudy Rewolucyjnej 48, 02-643 Warszawa
Filia: Sienkiewicza 29, 90-114 Łódź

www.bongo.com.pl biuro@bongo.com.pl

tel. +48 22 831 00 36 kom. +48 604 066 152
tel. +48 22 635 21 93 kom. +48 506 155 499
fax +48 22 831 79 96 kom. +48 509 024 007

Kuhlmann Cars®

Oficjalny przedstawiciel na Polskę

Grzegorz Bartoszek • G&G Company • ul. Dolna 1 • 44 171 Pławniowice • Telefon: 0665 103100 • www.kuhlmann-cars.de
Kredyt, leasing, ubezpieczenie zapewniamy kompleksową obsługę.

ze świata

MIĘDZYNARODOWA KONWENCJA BRANŻY POGRZEBOWEJ

w ramach obchodów 50 Rocznicy Powstania Włoskiej
Organizacji Funeralnej **FENIOF**

Zbliża się WORLD EXPO 2015 w Mediolanie, impreza, która zapewni Włochom zainteresowanie i rozgłos na arenie międzynarodowej przez kilka miesięcy, a plany branży pogrzebowej i cmentarnej, aby uczcić ten rok międzynarodowym wydarzeniem, przyciągną najbardziej autorytatywnych przedstawicieli tego sektora ze wszystkich kontynentów do Włoch. Międzynarodowa Konwencja Przemysłu Pogrzebowego, która odbywać się będzie w okresie od 16 do 19 września, pod wspólnym patronatem FIAT-IFTA, EFFS, FENIOF i TANEXPO, której program obejmuje w ciągu dwóch dni przemówienia przedstawicieli FIAT-IFTA i EFFS i szkolenia FeNIOF, zgromadzi w Bolonii najwybitniejszych przedstawicieli zawodów związanych z branżą pogrzebową.

Po konwencji, uczestnicy przez jeden pełny dzień będą mogli zwiedzać Expo w Mediolanie, a także wziąć udział w innej jednodniowej wycieczce, wzbogaconej wizytami technicznymi, do Motor Valley, rejonu, w którym mieszczą się zakłady przemysłu motoryzacyjnego.

Okazją do tego wydarzenia będą obchody 50-tej rocznicy FeNIOF, najstarszej włoskiej Federacji Dyrektorów Zakładów Pogrzebowych, założonej w 1965 roku w Bolonii. Różne sesje programu naukowego obejmować będą następujące tematy: oprócz Konferencji FIAT-IFTA dotyczącej ekologicznych rozwiązań pogrzebowych oraz globalnych wyzwań medycznych i sanitarnych związanych z przewozem zwłok osób zmarłych za granicą do kraju, a także Zgromadzenia Ogólnego i posiedzenia Rady EFFS, będą również prowadzone dyskusje na temat procedur postępowania w sytuacjach ekstremalnych, na przykład omawiane będą obecne krytyczne problemy związane z epidemią wirusa ebola.

Będą również ciekawe prezentacje wspomagające rozwój zawodowy, w tym prezentacje dotyczące doświadczeń domów pogrzebowych i cennej szansy rozszerzenia działalności na pogrzeby zwierząt.

Wyłącznie włoscy specjaliści będą również mieli możliwość uczestniczenia w szkoleniach FeNIOF dotyczących problemów bezpieczeństwa i kwestii fiskalnych, z sesjami tematycznymi zaplanowanymi w ciągu dwóch dni konwencji.

Przemysł wytwórczy będzie również obecny ze swoimi nowymi propozycjami w specjalnie wydzielonych miejscach, gdzie odbywać się będą pokazy handlowe: w trakcie posiedzeń, w salach Royal Carlton Hotel, gdzie będą one miały miejsce w dniach 16 i 17 września, zaprezentowany zostanie "Wybór Tanexpo" na licznych stoiskach najlepszych firm produkcyjnych, które, w dynamicznej i miłej atmosferze, demonstrować będą swoje produkty i usługi kompetentnej i profesjonalnej publiczności złożonej z uczestników konwencji.

Jest to świetna okazja do zorganizowania ekspozycji o międzynarodowym zasięgu: pakiety sponsorskie i różnorodne narzędzia komunikacji wzmocnią rozwój nowych dochodowych efektów synergii, które mogą okazać się szczególnie skuteczne w perspektywie planowanej imprezy Tanexpo 2016, która odbędzie się na wiosnę w następnym roku.

Będą też imprezy pozwalające na nawiązanie cennych profesjonalnych kontaktów, w szczególności bankiet (Gala Dinner) organizowany przez FeNIOF, oraz wizyty w zakładach i na cmentarzach, a także u znanych producentów samochodów w Motor Valley (przede wszystkim marki Ferrari: chyba najbardziej prestiżowego włoskiego symbolu na świecie); dla osób towarzyszących zostaną zorganizowane wycieczki pozwalające podziwiać dzieła sztuki w pobliskich miastach i atrakcja, której absolutnie nie można pominąć, cały dzień poświęcony na zwiedzanie World Expo w Mediolanie, z degustacją włoskich potraw i doskonałych win.

Bliższe informacje na stronie internetowej FIAT-IFTA www.thanos.org lub bezpośrednio na stronie FENIOF www.feniof.it

Prezydencki projekt

stowarzy
szenie

–kolejne łatanie USTAWY

Krzysztof Wolicki
prezes
Polskiego
Stowarzyszenia
Pogrzebowego

Długo zastanawiałem się co na chwilę obecną w branży jest najważniejsze?

Sprawa bytomskiego krematorium? Dziesięcina pobierana przez niektórych księży administratorów cmentarzy parafialnych? Krematoriów, powstających „jak grzyby po deszczu”? Pracownikach szpitalnych prosektoriach biorących „pod stołem” pieniądze?

W rankingu wygrał Prezydencki (myślę o Prezydencie Bronisławie Komorowskim) Projekt zmiany Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz niektórych innych ustaw (Druk 3027). Myślałem, że może Prezydent pochyli się nad tak archaiczną bo pochodzącą z 1959 r Ustawą, nie będzie działał populistycznie. Niestety, nie wiem czy faktyczne z wewnętrznych przekonań Prezydenta czy też nacisków politycznych i potrzeby przypodobania się prokuratorem Instytutu Pamięi Narodowej i wykazania że są potrzebni ma powstać kolejna „łata na prujących się portkach”. Pan Prezydent czyni ukłon w stronę IPN i chce zezwolić aby w sposób legalny „eksmitować” pochowane zgodnie z obowiązującym prawem zmarłe osoby.

Pan Prezydent nie będzie się oczywiście zajmował prawnymi aspektami „łaty” ma od tego prawników, którzy albo

nie czytają albo czytają tylko nie chcą przyjąć do wiadomości, zastosować i wprowadzić w życie rad fachowców w dziedzinie prawa.

W dniu 25 kwietnia 2013 r prokurator Generalny RP Marek Jamrogowicz w opinii do poselskiego projektu (tym razem „łata” PSL) – o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych – Druk 1661 tak pisał: *Objęta przekazaniem do zaopiniowania projektem obszerna nowelizacja ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687) nakazuje rozważenie, czy zamiast opracowanej przez projektodawców propozycji nowelizacji tej ustawy nie powinien zostać przedstawiony projekt ustawy nowej, w sposób całościowy i kompleksowy regulującej problematykę zakładania, funkcjonowania i likwidowania cmentarzy oraz chowania zmarłych.*

Zgodnie z zasadami techniki legislacyjnej, jeżeli zmiany wprowadzone w ustawie miałyby być liczne albo miałyby naruszać konstrukcję lub spójność ustawy albo gdy ustawa była już poprzednio wielokrotnie nowelizowana, opracowuje się projekt ustawy (§ 84 Zasad techniki prawodawczej, załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 100, poz. 908)). Wszystkie trzy wskazane powody przemawiające za opracowaniem projektu nowej ustawy zdają się występować w niniejszym wypadku, przy szczególnym zasygnalizowaniu okoliczności, iż proponowane wprowadzenie do obowiązującej od ponad 50 lat ustawy definicji normatywnych występujących w jej przepisach pojęć rodzi szczególne niebezpieczeństwo naruszania spójności ustawy, przy czym skutek taki w pełnym zakresie może stać się dostrzegalny dopiero w trakcie stosowania przepisów ustawy, po jej nowelizacji.

Opinia sobie a życie sobie. Nie widać w działaniach rządzących czy opozycji chęci zmiany „prawa pogrzebowego”. Każdy ma w nosie obywatela, chce ugrać coś dla siebie. Czy to Projekt opozycji (SLD – Druk 1112), czy to Projekt koalicji

rzządzającej (PSL – Druk 1661) czy wreszcie Projekt Pana Prezydenta (Druk 3027).

Pewnie dla zdecydowanej większości czytelników DF MEMENTO truizmem będzie powiedzenie co należy zmienić i czego nie ma w Ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Wymienię kilka dla przykładu.

- W 1993 roku powstało pierwsze w Polsce krematorium w Poznaniu – pomimo upływu 22 lat, dalej nie mamy przepisów dotyczących kremacji.
- Nie ma przepisów dotyczących balsamowania, konserwacji i przygotowania zwłok do pochówku.
- Nie ma przepisów dotyczących transportu zwłok na terenie kraju i zagranicą w świetle ich dostosowania do wymogów Unii Europejskiej.
- Nie ma przepisów określających podstawy działalności przedsiębiorców w zakresie pogrzebownictwa.
- Nie ma przepisów dotyczących likwidacją grobów (także nagrobków, grobowców, pieczar).

To tylko niewielka część tematów którymi trzeba się zająć aby „Prawo Pogrzebowe” było dostosowane do realiów dnia dzisiejszego a nawet wychodziło o kilka lat naprzód.

Należy pamiętać o tym, że nikt lepiej nie jest zorientowany w braku odpowiednich przepisów czy ich niedoskonałości jak ci, którzy mają na co dzień do czynienia z problemami wynikającymi z tego faktu.

Od tych osób i ich aktywności w tworzeniu nowego prawa pogrzebowego zależy w jakich warunkach prawnych będą dalej działali.

Polskie Stowarzyszenie Pogrzebowe zdając sobie sprawę że nie ma co liczyć na rodzące się populistyczne hasła dotyczące naprawy – tego co nie naprawialne, bądź łatania – tego czego nie da się załatać, mam tu na myśli pojawiające się co jakiś czas pomysły poprawienia Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, postanowiło zrobić z tym porządek.

Decyzją Zarządu została powołana przy Polskim Stowarzyszeniu Pogrzebowym Specjalna Komisja do spraw opracowania kompleksowej **Ustawy PRAWO POGRZEBOWE**.

Jesteśmy w trakcie kompletowania składu komisji. Chcemy aby członkowie komisji rekrutowali się z pomiędzy; administratorów cmentarzy komunalnych i wyznaniowych, właścicieli firm pogrzebowych, dyrektorów i prezesów firm komunalnych, przedstawicieli kościołów różnych wyznań a także przedstawicieli nauki zajmujący się min. prawem konstytucyjnym, etyką czy religioznawstwem.

Członek FIAT-IFTA:
Status Międzynarodowej
Organizacji Pogrzebowej

Konsultant w zakresie
Niematerialnego Dziedzictwa
Kulturowego UNESCO

Członek
Pogrzebowej Grupy
Wyszehradzkiej V4

MEMENTO

DWUMIESIĘCZNIK FUNERALNY

Czasopismo administratorów cmentarzy,
przedsiębiorców pogrzebowych,
producentów sprzętu pogrzebowego,
akcesoriów i urządzeń techniki cmentarnej.
Rok XVII, Numer 5
Nakład do 1000 egz.

WYDAWCA

POLSKIE STOWARZYSZENIE POGRZEBOWE POLISH FUNERAL ASSOCIATION

02-643 Warszawa, ul. Etiudy Rewolucyjnej 48
tel./fax 22 834 84 60; kom. 501 552 889
biuro@stowarzyszeniefuneralne.pl
NIP 118-142-98-58

Konto: PKO BP S.A. 39 1020 1013 0000 0502 0125 2386

ZARZĄD

Prezes – Krzysztof Wolicki
Wiceprezes – Franciszek Maksymiuk
Wiceprezes – Marek Cichewicz
Skarbnik – Jan Szczuciński
Sekretarz – Adam Ragiel
Członek Zarządu – Marian Sarniak
Członek Zarządu – Arkadiusz Durek

REDAKCJA

Redaktor Naczelny:
p.o. Krzysztof Wolicki
604 286 073
redakcja@stowarzyszeniefuneralne.pl

Korekta:

Magda Wolicka

Współpracownicy:

Marian Kolczyński, Anna Domina, Małgorzata Łukawska,
Aleksander Głowacki, Konrad Tarnopolski, Joanna Gwiazda-Weczera,
Prof. dr hab. Ireneusz Światała – Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie,
Ks. dr hab. Aleksander Sobczak, Ks. dr Piotr Zamaria

PRENUMERATA I REKLAMA

Barbara Zawadzka
22 834 84 60, biuro@stowarzyszeniefuneralne.pl

DTP & DRUK

P.P.H. „IWONEX”, 08-110 Siedlce, Ujrzanów 289
www.iwonex.com.pl

Okladka: rysunek Tadeusza Krotosa

Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń.

Wydawca nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo do skrótu i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku.

Centrum Nekropolis

Pierwsze krematorium

w województwie świętokrzyskim
otwarte

prezen
tacje

W środowe południe 15 kwietnia 2015 roku przy ul. Obuwniczej 5 w Skarżysku-Kamiennej otwarto Centrum Nekropolis. Komplex o powierzchni niecałych 1000 m² zaprojektował architekt Janusz Gruszczyński - właściciel Pracowni Projektowej w Skarżysku-Kamiennej. W ramach realizacji inwestycji zmodernizowano budynek i wyposażono go w pełne zaplecze techniczne dostosowane do specyfiki prowadzonej działalności pogrzebowej - w Centrum Nekropolis przygotowano m.in. kaplicę i salę pożegnań, kwiaciarnię, zaplecze funeralne, a także nowoczesny piec kremacyjny oraz część administracyjną. Wykonawcą inwestycji była firma FREEDOM której właścicielem jest miejscowy przedsiębiorca Hubert Olejarsz.

Właścicielką Centrum pogrzebowego jest Stanisława Pawliszak, członek Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego. Inwestycja została dofinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego.

W oficjalnym otwarciu udział wzięli przedstawiciele władz województwa świętokrzyskiego, miasta, powiatu, stacji epidemiologicznej, Powiatowego Urzędu Pracy, władz kościoła a także zakładów pogrzebowych oraz prezesi dwu organizacji funeralnych – Witold Skrzydlewski z Polskiej Izby Pogrzebowej i Krzysztof Wolicki z Polskiego Sto-

warzyszenia Pogrzebowego oraz Adam Ragiel sekretarz PSP, właściciel Polskiego Centrum Szkolnictwa Funeralnego. Obecny był także Grzegorz Bartoszek przedstawiciel niemieckiej firmy Kuhlmann Cars która dostarczyła do Centrum trzy nowe karawany, mogliśmy oglądać je na placu przed wejściem do budynku.

Uroczystego przecięcia wstęgi, a tym samym symbolicznego otwarcia centrum pogrzebowego z krematorium dokonała jego właścicielka pani Stanisława Pawliszak wspólnie z Janem Maćkowiakiem wicemarszałkiem Województwa Świętokrzyskiego po czym obiekt poświęcił ksiądz kanonik Tadeusz Skrzypczak. Następnie obiekt zaprezentowano licznie zebranym gościom.

Aleksander Głowacki

Zdjęcia:

1. Zebrani goście przed wejściem do obiektu
2. Stanisława Pawliszak odbiera od Krzysztofa Wolickiego prezesa PSP Certyfikat przynależności do Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego
3. Przed poświęceniem obiektu
4. Kaplica

Uroczyste otwarcie Krematorium w Radomiu

prezen-
tacje

Punktualnie o godz. 12.00 w środę 29 kwietnia br. przed wejściem do Krematorium ZAKRES w Radomiu przywitał zebranych gości jego właściciel pan Zbigniew Zawadzki. Było to uroczyste otwarcie trzydziestego ósmego tego typu obiektu w Polsce. Uroczystego przecięcia wstęgi dokonali wspólnie Zbigniew Zawadzki i Konrad Frysztak wiceprezydent Radomia. Ksiądz kanonik Andrzej Tuszyński Proboszcz Parafii św. Wacława w Radomiu, który poświęcił spoielarnię powiedział, że jest to miejsce szczególne i jest miejscem, które jest przejściem do tego innego, drugiego jak mówi Pismo Święte, lepszego życia.

– Mieszkańcy na otwarcie krematorium w Radomiu czekali wiele lat – przemawiał na uroczystości Krzysztof Wolicki, Prezes Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego, który zaznaczył, że zapotrzebowanie na spoielenie zwłok jest coraz większe. Powodów jest kilka. Do najważniejszych należą czynniki higieniczne, ekonomiczne i ekologiczne. Wspomnieć należy też o tym, że na cmentarzach brakuje miejsca, a pochówek urny z prochami pozwala na znaczne jego oszczędzenie – wyjaśniał Wolicki.

Następnie przybyli na otwarcie zaproszeni goście zwiedzili spoielarnię.

Krematorium ZAKRES w Radomiu posiada Rekomendację Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego.

Aleksander Głowacki

Zdjęcia Adam Ragiel

1. Od lewej: Zbigniew Zawadzki, Konrad Frysztak – wiceprezydent Radomia, ks. kan. Andrzej Tuszyński i Krzysztof Wolicki Prezes PSP
2. Zebrani zwiedzają krematorium
3. Okolicznościowe przemowy
4. Przecięcie wstęgi

Skandaliczne praktyki w szpitalnym prosektorium w Puławach

Co dzieje się prosektorium przy puławskim szpitalu? Czy naprawdę przez lata nikt z dyrekcji i setek pracowników SP ZOZ nie miał pojęcia, jak traktowane są tu ciała zmarłych i co wyprawia dwoje pracowników kostnicy? Pozostawieni bez jakiegokolwiek kontroli uprawiali makabryczny biznes na nieboszczykach.

Teren puławskiego szpitala. Niewielki, biały, parterowy budynek przy ul. Bema. Duże drewniane drzwi z tabliczką „Kaplica”. Kilka zaparkowanych przed nimi samochodów. Okna zamalowane, tak, by niczego z zewnątrz nie można było zobaczyć. Na innych – mniejszych drzwiach, znajdujących się od strony szpitala kolejna tabliczka, zakazująca wchodzenia do środka. Trzecie drzwi także zamknięte na cztery spusty. Nawet w godzinach pracy nie znajdujemy tu nikogo. Nasze dziennikarskie śledztwo trwało miesiąc. Zgromadzony materiał i wielogodzinne rozmowy ze świadkami doprowadziły do szeregu szokujących odkryć. To, jak od lat traktuje się zwłoki w przyszpitalnej kostnicy i jak się na nich zarabia, to materiał dla prokuratora. To, że przełożeni dwójki pracowników kostnicy i setki pracujących w szpitalu osób przymykały na to oko – to materiał dla organu prowadzącego, jakim jest powiat puławski.

Nikt z zewnątrz nie ma prawa wejść do puławskiego prosektorium. Dlaczego? Przede wszystkim dlatego, że pracujący tu ludzie mają sporo do ukrycia.

– Chodzi o to, że w kostnicy mogą być przetrzymywane wyłącznie ciała osób zmarłych w szpitalu. Tymczasem Bogdan i Elżbieta – pracownicy prosektorium, na lewo przyjmują tu ciała z całego powiatu. Zdecydowana większość zakładów pogrzebowych nie ma własnych chłodni, albo jeśli ma, to są to prowizorki na dwa – trzy ciała. Jeden z zakładów

trzyma np. ciała w chłodni na mięso. Dlatego zwłoki na potęgę od lat potajemnie zwozi się do szpitalnej kostnicy. Każdy nieboszczyk to 100 – 150 zł do kieszeni pracownika prosektorium. Oczywiście za samo wstawienie ciała. Za dodatkowe usługi, jak mycie czy ubieranie, lecą dla nich dodatkowe stówki – opowiada nasz informator.

Zwłoki leżały na posadzce

Relacja naszego kolejnego świadka jest jeszcze bardziej szokująca. Będąc pracownikiem jednej z firm pogrzebowych pewnego dnia przyjechał po odbiór ciała osoby zmarłej w szpitalu.

– Widziałem już różne rzeczy, ale tego nigdy nie zapomnę. Weszliśmy do sali, gdzie zazwyczaj znajduje się pięć – sześć ciał. Wbrew temu, co można by przypuszczać, w puławskiej kostnicy, nie ma specjalnych szaf chłodniczych ze specjalnymi szufladami na zwłoki, tak jak to nieraz pokazują na filmach. Tu zwłoki w pampersach leżą w workach na wózkach lub na tzw. tacach – na podłodze. Ale tamtego dnia przeżyłem szok. W tym małym pomieszczeniu upchnięto – dosłownie upchnięto, 17 ludzkich ciał. Były wszędzie – na wózkach, na tacach, a ci, dla których zabrakło tego starego, pokrzywionego kawałka blachy, leżeli bezpośrednio na betonie. Tak strasznie sponiewierani – relacjonuje pracownik znanej firmy pogrzebowej.

Inny mówi z kolei, że bardzo często, choć jest to niezgodne z jakimikolwiek przepisami, ciała są wydawane przez państwa Bogdana i Elżbietę nie w szpitalnych workach, lecz w prześcieradłach, które następnie są zwracane do kostnicy, prane i spod nieboszczyka trafiają na szpitalne łóżka pacjentów. Dlaczego tak się dzieje, skoro w szpitalu nie brakuje worków?

„Piniędzy się za to nie bierze”

Nasi dziennikarze musieli potwierdzić te szokujące doniesienia i dostać się do zamkniętego przed wszystkimi, poza nielicznym gronem wtajemniczonych, wnętrza kostnicy. W tym celu zadzwoniliśmy do Bogdana M., który w godzinach pracy przesiadywał w swoim sąsiadującym ze szpitalem mieszkaniu i podaliśmy się za...rodzinę jednego ze zmarłych. Mężczyzna przybiegł natychmiast, licząc na „lewy” zarobek. Był bardzo rozczarowany, gdy usłyszał, że mamy za zadanie skontrolować warunki jego pracy. W pomieszczeniu, na drzwiach którego znajdowała się tabliczka z napisem „chłodnia” odkryliśmy sterty śmieci. Nie dało się tam nawet wejść. Były tam m.in. walające się worki na zwłoki. Ale to, co zobaczyliśmy w przechowalni zwłok, przypominało prawdziwy horror. Na starych wózkach, w rozchyłonych czarnych workach, leżały powykęcane ludzkie ciała. Wszystkie miały założone pampersy.

Zapytaliśmy Bogdana M. czy w kostnicy są tylko ciała ze szpitala, w jaki sposób je myje w sytuacji, gdy nie ma tu kranu z wodą, czy je ubiera i czy pobiera za to jakiejkolwiek opłaty?

– Pieniędzy to się za to żadnych nie bierze. Jak sobie ktoś życzy, to ubieramy zwłoki. Z myciem jest problem. Robi się to za pomocą miski z wodą i mydła. Nie wydajemy ciał w prześcieradłach, bo są worki – mówił do naszej kamery bez chwili zawahania, bez mrugnienia okiem.

– Tych dwoje z pozoru prostych ludzi zrobiło sobie w powiatowym szpitalu świetnie prosperujący, prywatny biznes. Latami kręcili lody na oczach wszystkich – w biały dzień. Nikt nigdy nie kontrolował karawanów bez pytania wjeżdżających na teren szpitala i przywożących do szpitalnej chłodni swoich nieboszczyków. SP ZOZ nie miał z tego przez lata złamanego grosza. Ile pracownicy kostnicy zarabiali na lewo? Nawet 500 zł dziennie na rękę dodatkowe go zarobku. Miesięcznie mieli tu nawet 100 ciał, z czego połowa przyjeżdżała spoza szpitala. Stówka od każdego za potajemne przechowanie zwłok w chłodni, choćby i na podłodze, kolejna stówka od ubrania ciała. Po garniturach

i garsonkach zostawały tylko wieszaki wiszące w korytarzu w coraz większych ilościach. Nikt z przełożonych nie pytał, co robią w kostnicy wieszaki, skoro tu jest kategoryczny zakaz ubierania zwłok? Nikt tego nie widział? Przecież naokoło są setki okien, pracują tu setki ludzi, na bramie jest ochrona, która nie widziała tych wnoszonych do kostnicy nieboszczyków – po kilku dniennie? Przecież nawet w Puławach, nie licząc okolicznych wsi, jest kilka firm pogrzebowych, które w ogóle nie mają chłodni. Naprawdę nikomu nie przyszło do głowy, gdzie po parę dni trzymają ciała?

Źródło: www.tubapulaw.pl

(Marcin Mizera)

Czy tylko w puławskim prosektorium?

Pytanie po części retoryczne, a czy część z Was sama nie zezwala na takie praktyki?

Tym którzy, nie wiedzą lub nie chcą wiedzieć przypomnam, że: Usługi polegające na przygotowaniu zwłok do pochówku oraz przechowywanie zwłok w chłodni, wykonywane przez szpital na odrębne zlecenie, mieszczą się w grupowaniu: PKWiU 96.03.12.0 „Usługi pogrzebowe”, a w myśl art. 13 Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2011 nr 112 poz. 654) W miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych: 1) Nie mogą być świadczone usługi pogrzebowe oraz prowadzona ich reklama.

Ile firm pogrzebowych ma własne chłodnie, bądź podpisaną umowę na przechowywanie zwłok z działającą nie przyszpitalną chłodnią? Dlaczego dajecie panu „Bogdanowi” na lewo kasę a nie postawicie własnej chłodni? Dlaczego wspieracie szarą strefę? Jak rozliczacie koszty? Przecież pan „Bogdan” nie wystawia rachunku czy faktury.

Dlatego, dalej popieramy bylejałość, bo jak nazwać informację którą znalazłem na jednej ze stron internetowych „W miejscowości X otwarto dom pogrzebowy. To duża inwestycja, która z pewnością stanie się groźną konkurencją dla zakładów pogrzebowych z województwa Y oraz okolic Z” Szkoda że nie napisano dlaczego? Bo opisywany Dom Pogrzebowy posiada kaplicę, chłodnie pomieszczenie do wykonywania balsamacji, zaplecze socjalne, specjalistyczny transport ponadto duży parking. Tak będzie konkurencją dla miernot, oraz tych wszystkich którzy myślą że usługi pogrzebowe można świadczyć byle jak.

Czekamy na uwagi lub Państwa spostrzeżenia i przemyślenia.

Redakcja DF MEMENTO

Jak działać zgodnie z prawem

stowarzy-
szenie

Konferencja pod Patronatem Prezesa UOKiK

Po raz pierwszy w historii szkoleń organizowanych przez organizacje funeralne działające w Polsce, trzydniowa Konferencja zorganizowana przez Polskie Stowarzyszenie Pogrzebowe odbyła się pod Patronatem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Jest to duże wyróżnienie dla Stowarzyszenia i jego dotychczasowych prac nad doprowadzeniem do normalności w branży funeralnej. Konferencja odby-

Uczestnicy Konferencji

Krzysztof Antczak

ła się w dniach 19-21 marca 2014 roku Hotelu WITYNG w Mikorzynie k. Konina i uczestniczyło w niej pięćdziesiąt osiem osób, przedstawiciele zarówno firm komunalnych jak i właściciele zakładów pogrzebowych i administratorów cmentarzy z całej Polski.

Ja to jest zwyczajem szkoleń i konferencji organizowanych przez Stowarzyszenie najpierw nastąpiła prezentacja uczestników. Każdy ze zgromadzonych przedstawił się z imienia i nazwiska a także podał miejscowość z której przyjechał i w kilku zdaniach powiedział czym się zajmuje.

Pierwszym wykładowcą był znany i ceniony w środowisku, ks. dr Piotr Zamaria dyrektor zabytkowego cmentarza rzymskokatolickiego w Radomiu. Poprowadził prelekcję „Etyka przy świadczeniu usług cmentarnych i pogrzebowych” następnie będąc moderatorem dyskusji jaka się wywiązała.

Drugi dzień konferencyjny otworzył Piotr Adamczewski, dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z Bydgoszczy, autor wydawnego pod koniec 2014 roku „Poradnika Świadczenia Usług Cmentarnych i Pogrzebowych”. Najpierw przybliżył tema-

tykę jaką zajmuje się reprezentowany przez niego urząd, następnie omówił zagadnienia zawarte w Poradniku, jednocześnie przestrzegając zebranych przed prawnymi skutkami niedozwolonych praktyk. Zostały omówione różnice jakie są przy świadczeniu usług cmentarnych i pogrzebowych oraz omówiono kilka decyzji wydanych przez Prezesa UOKiK wzbudzając ożywioną dyskusję. Po obiedzie Krzysztof Antczak, prawnik, ekspert z zakresu

mec. Ewa Piróg-Wolska

Ks. dr Piotr Zamaria

prawa budowlanego – poprowadził wykład „Prawo budowlane w procesie budowy, rozbudowy, przebudowy, remontów i eksploatacji cmentarzy”. Zwrócił uwagę zabranym na różnice wynikające z nazewnictwa, terminach jakie trzeba zachowywać przy tego rodzaju pracach. Drugi dzień szkoleniowy zakończył wykład adw. Ewy Piróg-Wolskiej z Toruńskiej Kancelarii Adwokackiej – Usługi cmentarne i pogrzebowe w świetle aktualnego prawa.

Trzeci i ostatni dzień było to spotkanie ze słynnymi mistrzami ceremonii

Dyrektor Piotr Adamczewski

świeckich Anią i Jackiem Borowik. „Ceremoniał Pogrzebowy – jak nie popełnić błędów organizując ceremonie żałobne w poszczególnych obrzędach”. Sami o sobie mówią „Jesteśmy mówcami umarłych”. W związku ze wzrostem liczby świeckich pogrzebów spotkanie dla branży bezcenne.

Konferencję zakończono wręczeniem Certyfikatów uczestnictwa.

Aleksander Głowacki

Ania i Jacek Borowikowie

Wystawcy z Prezesem PSP

VII Edycja Targów Memento Poznań za nami.

Postanowiliśmy przypomnieć wystawców, prezentując galerię zdjęć pod wspólnym tytułem „Wystawcy z Krzysztofem Wolickim prezesem Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego”. Firmy z krótkim opisem prezentujemy w układzie alfabetycznym.

B

BROTEX

Kierowana przez Sławomira Brockiego firma BROTEX istnieje od 1987r. a tradycje rodzinne sięgają lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Firma jest producentem akcesoriów związanych z ostatnią posługą. Oferta utensyliów funeralnych BROTEX'u skierowana jest do zakładów pogrzebowych i wytwórców trumien.

Oferta firmy jest uzupełniana o kompletną linię okuć trumiennych z tworzyw sztucznych lakierowanych lub metalizowanych metodą próżniową produkowanych przez siostrzaną firmę STĘPEX, której wyroby oferowane są po cenach producenta.

Od lewej: **Zofia Brocka** - żona właściciela firmy BROTEX, **Sławomir Brocki**, oraz **Karolina Brocka-Sowała** - córka właściciela.

C

CARBO-SAN

Firma "CARBO-SAN" zajmuje się produkcją wyrobów z kompozytów poliestrowo- szklanych, produkowanych

metodą infuzji (Vacuum Resin Infusion). Jest producentem wyrobów z kompozytu granitowego, takich jak nagrobki i obrzeża z kwarcogranitu na bazie naturalnego kamienia i żywicy. Kwarcogranit dzięki połączeniu ze sobą cząstek kwarcu i granitu żywicą epoksydową, posiada doskonałą wytrzymałość i odporność na uderzenia wyższą od naturalnego granitu. Nagrobki z prasowa-

CARBO - SAN

nego kwarcogranitu są bardzo trwałe, odporne na zarysowania, promienie UV oraz wysoką i niską temperaturę. Także ich wygląd robi solidne wrażenie i nie ustępuje naturalnym kamieniom

CARMEN

Od 1995 roku, kiedy to powstawała firma CARMEN jej współwłaściciele **Aneta Zdyb i Wojciech Kitajewski** stawiają na nowe, ambitne pomysły i rozwiązania. Dążą do lansowania oryginalnych w swoim rodzaju wzorów bardzo potrzebnych w jakże tradycyjnej

branży pogrzebowej. Systematycznie rośnie liczba odbiorców. Firma dostarcza swoje towary do zakładów pogrzebowych i producentów trumien na obszarze całego kraju. Współwłaściciele jak i cały personel służy pomocą starając się spełniać oczekiwania klientów obecnych jak też przyszłych.

Na zdjęciu: Kobaltowe stoisko firmy Carmen

CIEFOL

Firma CIEFOL kierowana przez **Grzegorza Ciesielskiego** od 1993 roku czyli od początku swej działalności zajmuje

CIEFOL

się produkcją i handlem opakowań foliowych, tj. worki na śmieci, worki do utylizacji odpadów medycznych i sanitarnych.

Firma posiada atesty PHZ oraz atest Centralnego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Opakowań, informujący, iż worki nie posiadają polichlorku winylu, co umożliwia ekologiczne spalanie. Produkowane są worki z folii polietylenowej w kolorze białym, czarnym, niebieskim, srebrnym oraz złotym, a także worki do ekshumacji w kolorze czarnym.

CREMERING

Na targach krematorium Cremering z Głogowa reprezentowali **Grzegorz Smykalla i Joanna Wawrzynowicz**.

Krematorium w Głogowie działalność swą rozpoczęło w marcu 2009 roku. Posiada największą Salę Ceremonialną regionu Dolnego Śląska, Lubuskiego i Wielkopolski, gdzie jest możliwość odprawiania mszy. Sala wyposażona jest w organy kościelne Orla Classical 88 Piano/Organ.

Lokalizacja krematorium jest niezwykle dogodna. Jest ono położone na obrzeżu miasta w odległości 700m od nowego cmentarza. Krematorium jest dostępne 24 godziny na dobę.

D

P.P.U.H. DREW-SAL s.c

Firma P.P.U.H. DREW-SAL s.c. z siedzibą w Rzgowie, przy ul. Zachodniej 2, powstała w 1986 r. Partnerami w spółce są **Barbara i Adam Salscy**. Od początku działalności specjalizuje się w produkcji trumien i sarkofagów z różnego rodzaju drewna, m. in. dębowego, sosnowego, olchowego oraz topolowego.

Od 2008 r. wraz z rozwojem kremacji w Polsce firma wprowadziła do produkcji również drewniane urny. W ostatnich latach współwłaściciele zmodernizowali linię produkcyjną dostosowując ją do wymogów Unii Europejskiej, a w szczególności udoskonaili proces malowania i lakierowania uzyskując tym samym produkt najwyższej jakości. Produkcja odbywa się w halach o łącznej powierzchni 3000 m², DREW-SAL posiada suszarnie oraz tartak.

PREVOIR w Kielcach

W czwartek 23 kwietnia 2015 r w siedzibie Rejonowego Przedsiębiorstwa Zieleni i Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Kielcach przy ul. Sandomierskiej 249, przedstawiciele Grupy Ubezpieczeniowej PREVOIR z władzami RPZiUK.

W spotkaniu uczestniczyli Michał Miszczyk – prezes zarządu RPZiUK a z ramienia ubezpieczyciela, Wojciech Mądrawski - Partnership Development Manager, Teresa Sztachman – Unit Menadżer oraz Joanna Pankowska – agent ubezpieczeniowy z Kielc, która sprzedała najwięcej ubezpieczeń „NA POGRZEB”, gdzie beneficjentem jest Zakład Usług Pogrzebowych wchodzący w struktury Rejonowego Przedsiębiorstwa Zieleni i Usług Komunalnych w Kielcach. W spotkaniu brał także udział Krzysztof Wolicki – prezes Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego.

Celem spotkania było przybliżenie władzom spółki ubezpieczenia NA POGRZEB, na czym polega idea sprzedaży takiego ubezpieczenia oraz jakie korzyści z tego mogą wynikać dla zakładu pogrzebowego wchodzącego w skład RPZiUK. Prezes Miszczyk złożył deklarację pomocy przy sprzedaży ubezpieczeń, min. do rozmieszczenia we wszystkich punktach zakładów pogrzebowych jemu podległych ulotek i plakatów informujących o ubezpieczeniu.

Rozmowy w Zakładzie Pogrzebowym

Po części oficjalnej prezes Miszczyk oprowadził zebranych po Zakładzie Pogrzebowym wchodzącym w skład RPZiUK. Mieliśmy okazję spotkać się z p. Anyą Janus – p.o. kierownika Zakładu Usług Pogrzebowych. Szczególnie ważne było to spotkanie dla Pań Teresy Sztachman i Joanny Pankowskiej ponieważ miały okazję omówić warunki dalszej wzajemnej współpracy między Grupą PREVOIR i Zakładem Usług Pogrzebowym RPZiUK

Red.

Od lewej: Prezes Michał Miszczyk, Wojciech Mądrawski, Joanna Pankowska i Teresa Sztachman

Firma ubezpieczeniowa GROUPE PREVOIR, z ponad stuletnią tradycją we Francji, działa w naszym kraju od 2000 roku.

Chcąc zapewnić swoim Klientom najwyższą jakość ubezpieczenia „NA POGRZEB”

podjęła współpracę z Polskim Stowarzyszeniem Pogrzebowym, widząc w PSP największego partnera na rynku pogrzebowym w Polsce.

NEKROPOLIA UBOGICH I BEZDOMNYCH?

historia

CMENTARZ BRÓDNOWSKI Z BLISKA

Czyli rzecz o recyklingu sakralnym w praktyce, Kardynale który był blisko ubogich, cygańskich nagrobkach, ukrytych na cmentarzu skarbach oraz biskupach afrykańskich na Pradze.

**Czy murowany kościół św. Wincentego to plagiat?
Co wspólnego z kościołem drewnianym ma król
Zygmunt III Waza?
Co odkryto przy likwidacji cmentarnej ubikacji?**

W drugiej poł. XIX w. Warszawa zmagala się ze znaczącym wzrostem populacji. Jedyny czynny katolicki cmentarz na Powązkach był już praktycznie zapelniony, w związku z tym prezydent miasta Sokrates Starynkiewicz podjął decyzję o założeniu nowego. W tym celu zakupiono 65 ha ziemi na Bródnie. 20 listopada 1884 arcybiskup Warszawy Wincenty Teofil Chościak Popiel poświęcił ziemię pod cmentarz. Już następnego dnia odbył się pierwszy pogrzeb rocznej dziewczynki, Marii Skibniewskiej.

W 1894 r. dziennikarz Tygodnika Ilustrowanego tak opisywał nekropolię bródnieńską:

*"Wydma piaszczysta, zda się, jak rozpacz bezbrzeżna, jak skarga tęskna, jak żal ponura, w majestacie smutku przepo-
tężna i w grozie brutalna..."*

*Na Brudnie[!], na tej łez płaszczyźnie, nie szumią drzewa,
jak na starym powązkowskim cmentarzysku - tu wichry wyją
i piaski roznoszą, tu jak burza coś huczy w powietrzu, tu cienie*

*jakieś migają, jak koboldów roje, zlewają się w całe plutony
i kolumnami płyną i płyną! Tu niema tego spokoju, zacisza,
ni woni ogrodu, ni barwnych kwietników...*

*Ot, jak na wydymie: jakieś mgły unoszą się ze świeżych mogił
nad całym obszarem badylami i ostem zarosłym, jakieś opary
snują się szarymi woalami i, jak karyatydy łączą się z firmamen-*

*tem, dźwigając na olbrzymich
swych barkach całuny chmur...
To padół też!...*

*Gdy spojrzysz zdała, tylko
garstka grobowców i krzy-
żów widnieje i główna aleja,
jak zielona wstęga pluszowa,
jeży się młodemi drzewkami.*

*Tam hen, daleko, prze-
szedłszy naukos całą prze-
strzeń cmentarna po za wy-
łomem parkanu, jest dolinka*

*piaszczyzna, gdzie niegdzie jeno kępami murawy upstrzona,
śróć której w nieładzie rozrzucone mogiły i grobowce."*

Cmentarz Bródnowski był uważany za cmentarz dla biedoty. Początki rzeczywiście były trudne, gdyż cmentarz był położony daleko za miastem, brakowało dogodnej komunikacji ze stolicą. Trzeba było jechać do Dworca Petersburskiego, a stamtąd bryczką lub omnibusem. Droga na cmentarz prowadziła wśród pól, na wąskim nasypie na którym z trudem mogły się minąć dwa karawany. Na cmentarzu chowano na koszt miasta najbiedniejszych, osoby zmarłe

Redaktor „Kuriera Warszawskiego”, Władysław Sabowski jednemu z dziennikarzy wydał polecenie służbowe tej treści:

*„Jutro - dwunasta - południe,
Poświęcenie cmentarza w Bródnie;
Niech pan tam się uda w kolasie,
Zaczerpnąwszy kapitału w kasie.
P.S.*

*Mógłbyś pan też tam podążyć piechotą,
Lecz nie radzę, bo deszcz, zimno i błoto"*

w przytułkach i szpitalach. Miasto finansowało skromny pochówek oraz groby ziemne na 15 lat. Opłaty były niskie, ceny kamieniarzy konkurencyjne, a więc powstał czarny PR: cmentarz dla ubogich. Stare Powązki były przedstawiane jako cmentarz dla zamożnych i elity. Tak naprawdę dopiero czasy II RP, a szczególnie 1938 i 1939, czyli pochówek Kardynała Aleksandra Kakowskiego, Metropolity Warszawskiego oraz Romana Dmowskiego, przywódcy Endecji, przełamały ten niekorzystny obraz. Niestety II wojna światowa i czasy PRL-u nie pozwoliły aby Cmentarz Bródnowski rozwinął cały swój potencjał.

Kardynał Aleksander Kakowski był ostatnim prymasem Królestwa Polskiego, metropolitą Warszawy został na rok przed I wojną światową. Był członkiem Rady Regencyjnej. W sierpniu 1920 roku nie opuścił zagrożonej Warszawy, wspierał żołnierzy broniących miasta. Arcybiskup angażował się w pomoc ubogim – powołał Katolicki Związek Instytucji i Zakładów Wychowawczych Caritas, Dom pracy dla naj-

biedniejszych na Bródnie. Na polecenie kard. Kakowskiego w płn-wsch części cmentarza powstały specjalne wydzielone kwatery dla bezwyznaniowców, wyznawców religii nieuznawanych przez państwo oraz rytów pogańskich. Ciekawostką jest że wcześniej w latach 1906-1914 na Bródnie odbywały się pochówki mariawitów, zanim powstał cmentarz tego wyznania na Woli. W swoim testamencie metropolita Warszawy zdecydował aby spocząć wśród ubogich mieszkańców Warszawy. Jest to niespotykane ponieważ biskup diecezji chowany jest zazwyczaj w swojej katedrze – tak też było z poprzednikami i następcami kard. Kakowskiego. Grób Kardynała stanął w miejscu gdzie od 1889 stał kopiec ziemny z krzyżem na cześć cara rosyjskiego. Architekt Konstanty Jakimowicz wykonał z czarnego kamienia grobowiec z prostym krzyżem.

Dwa kościoły znajdujące się na terenie cmentarza są budowlami pochodzącymi z „odzysku”. Zastawiające może być dlaczego jeden z nich powstał z drewna? Otóż władze carskie nie pozwalały wznosić budowli murowanych na przedpolu otaczających miasto fortów. Ponadto zaborcze władze utrudniały zbiórki na budowę nowych i remonty starych kościołów. Wydawano zgodę „pod warunkiem aby nowe budynki sakralne nie służyły za miejsce propagandy rzymskokatolickiej w tutejszym kraju z krzywdą dla prawosławia.”

Czy wiesz że:

- **cmentarz Bródnowski to jedna z największych nekropoli Europy: 114 ha, 5 km obwodu murów oraz 1,2 mln. pochowanych,**
- **na cmentarzu jest pochowany bohater Związku Radzieckiego,**
- **w miejscu grobu kard. Kakowskiego znajdował się kopiec na cześć Cara Aleksandra?**

Pierwszy, drewniany kościółek św. Wincentego a Paulo, z 1888 roku, zaprojektował Edward Cichocki. Architekt wcześniej zajmował się remontem kolumny Zygmunta III Wazy. Zauważył iż drewno użyte do rusztowania pochodzi z drzew świętych bez wcześniejszego żywicowania (pory pozostały wypełnione żywicą). Dawało to ochronę przed wilgocią i szkodnikami. Z tego powodu Cichocki zdecydował się wykorzystać drewno z rusztowań użytych podczas remontu kolumny jako budulec i niejako pod ten materiał zaprojektował świątynię.

W maju 2003 nieznani sprawcy podłożyli ogień pod boczne wejście. Całe szczęście system przeciwpożarowy był

sprawni, strażacy pojawili się błyskawicznie i uratowali kościół. Po tym wydarzeniu otoczony został płotem i kamerami.

Drugi kościół powstał z inicjatywy Prymasa Wyszyńskiego. W 1952 roku erygowano nową parafię św. Wincentego a Paulo. Stanisław Marzyński zaprojektował murowaną świątynię pw. Matki Boskiej Częstochowskiej. Kościół jest repliką XIX-wiecznej kaplicy hrabiów Przeździeckich z cmentarza świętokrzyskiego. Wykorzystano materiał rozbiórkowy. Nowy kościół powstał z wykorzystaniem oryginalnej neogotyckiej kamieniarki oraz materiału budowlanego pochodzącego z rozebranego mauzoleum. Szczątki rodziny Przeździeckich znalazły miejsce w podziemiach nowego kościoła.

Na cmentarzu znajdują się liczne groby cygańskie. Na prawo od bramy św. Wincentego, na wysokości budynku zarządu Cmentarza stoi potężna kaplica z kopułą i koroną na szczycie. Wielu nazywa to grobowcem króla cygańskiego, tak naprawdę jest tam pochowana rodzina Tabaczków. Wewnątrz cmentarza możemy natknąć się na inny grób cygański Macieja Tahiro Michaela. Naszą uwagę zwraca lśniący czarny

kamień nagrobka, a na szyi postaci zmarłego złożony łańcuch. Złotem lśni sygnet na palcu. Na osobnej tabliczce samochód – mercedes, również w złotej obwódce. Rodzina złożyła obietnicę: „Ojcie, bracie, synu i mężu. Bądź przekonany że o każdej dobie myślimy o tobie”. Cyganie charakterystycznie celebrują pamięć o swoich bliskich – jedzą i piją na grobach, obowiązkowo ulewają kilka kropli z każdego kieliszka na grób zmarłego. Zdarza się, że częstują przechodniów! Jednak i ten zwyczaj, jak i zwyczaj śpiewów przy akompaniamencie instrumentów zanika lub przenosi się do domów.

Pozostając w kręgu klerykalnych ciekawostek warto zauważyć iż na Bródnie spoczywają również biskupi afrykańscy. Zapomniani kapłani z Afryki przywiezieni zostali przez polskiego antropologa Tadeusza Dzierżykraya-Rogalskiego w walizce. W Sudanie odbywała się misja archeologiczna Kazimierza Michałowskiego. W Faras w podziemiach katedry odkryto szczątki 13 nubijskich biskupów. Szczątki przywieziono do zakładu archeologii PAN, nie mogły już wrócić

na miejsce ponieważ po powstaniu tamy na Nilu w Asuanie Faras znalazło się pod wodą. 40 lat przeleżały w magazynach Muzeum Narodowego aż wreszcie w 1994 pochowano szczątki biskupów na Bródnie. Kim byli afrykańscy biskupi? Żyli w Nubii (dzisiejszy południowy Egipt i północny Sudan), w chrześcijańskim państwie istniejącym od VI do XIVw. Faras było siedzibą diecezji. Trzynastu z biskupów spoczęło w Warszawie, wśród nich Chael, Ignatios, Menas, Paulos.

Obecnie dużo się mówi o tzw. łączce na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach, pamiętamy też o cmentarzu na Służewie jako miejscu kaźni w okresie stalinizmu. Niewielu jednak wie że liczni rozstrzelani i pomordowani żołnierze w okresie rządów komunistycznych zostało pochowanych na Cmentarzu Bródnowskim. Masowy grób odkryto podczas likwidacji studni i prowizorycznej toalety pod murem. Ofiarą byli więźniowie straceni w więzieniu Warszawa III tzw. Toledo. Niewielka odległość więzienia od cmentarza oraz fakt, że ul. Odrowąża była nie zamieszkała, sprawiał że tajne pogrzeby nie musiały odbywać się nocą. Pomnik z 1997 roku autorstwa Dariusza Kowalskiego zawiera krzyż z kilkutonowymi głazami narzutowymi oraz studnię – element rozpoznawczy i charakterystyczny, dzięki któremu zidentyfikowano miejsca pochówku.

„Do Krańcowej wchodziło się wprost z głównej Bramy Cmentarza i niejeden nieboszczyk chętnie by dał w łapę kierowcy karawanu byle skręcił z ulicy św. Wincentego nie w lewo, na cmentarz, lecz na prawo przed bufet zastawiony szkłem i dzwonekami śledzi. Niestety pod tym względem karawaniarze są nieprzekupni. Od pokoleń stypy w „Krańcowej” były tradycją, ściśle przestrzeganą przez wiele rodzin praskich - zwłaszcza z Bródna, Targówka, Pelcowizny. Ludzi nie znających tego

zwyczaju mogła razić knajpiana atmosfera...” – pisał **Jerzy Kaspzycki**.

A **Olgierd Budrewicz** spisał pieśń:

Na Świętego Wincentego
Wprost Cmentarza Bródnowskiego
Piwko się w butelkach pieni
W budce z piwkiem panny Gieni
Po pogrzebie, kto żyw, rusza
Do Gieni na Haberbusza
Tu są zdrówka wszystkich pite
Tych, co odwalili kitę.

Konrad Tarnopolski – Przewodnik warszawski
Profil na Facebook „Warszawa z buta”

Na zdjęciach:

1. Kościół (drewniany) pw. Św. Wincentego a Paulo na cmentarzu Bródnie.
2. Kościół Matki Boskiej Częstochowskiej z elementami z mauzoleum Przeździeckich.
3. Kwatera pomordowanych w więzieniu komunistycznym przy Namysłowskiej tzw. „Toledo”. Krzyż z kilkutonowymi głazami.
4. Rzeźba produkowana masowo przed wojną. Anioł śmierci trzyma krzyż oraz obejmuje modlącą się kobietę. Jadwiga Derewońko była nauczycielką gimnazjum, miała 22 lata.

Finanse na cmentarzu

prawo

Zarządzanie, utrzymanie i konserwacja cmentarza oraz wykonywanie usług cmentarnych pociąga za sobą koniecznością wykonywania kosztownych prac oraz świadczeń o charakterze finansowym.

Ksiądz dr hab.
Aleksander Sobczak

Sprzedaż pól grzebalnych, dzierżawa i przedłużanie użytkowania

Osoba uprawniona do pochowania zwłok zobowiązana jest zawrzeć z zarządem cmentarza umowę cywilnoprawną. Jest to umowa nienazwana, której treść stanowi przyjęcie zwłok do pochowania. Umowa ta może być zawarta w jakiegokolwiek formie, a więc nawet poprzez samo przyjęcie zwłok do pochowania i uiszczenie opłaty za tę czynność (art. 60 kc).

W przypadku, gdy wartość usługi cmentarnej przewyższa 2 tysiące złotych, umowa powinna być w celach dowodowych potwierdzona pismem. Do jej stwierdzenia wystarczy samo pokwitowanie przyjęcia opłaty (art. 75 kc).

Istotnymi elementami treści tej umowy są: określenie miejsca pochowania, a więc tzw. pola grzebalnego lub miejsca w katakumbach, rodzaju grobu (ziemny, murowany, jednoosobowy, rodzinny, katakumby) oraz czyje zwłoki mają zostać w nim pochowane. Ponadto w ramach umowy mogą znaleźć się dodatkowo wysokości stawki za dokonanie pochówku i postanowienia co do naziemnej części grobu (nagrobka) na wypadek wygaśnięcia prawa do grobu lub likwidacji cmentarza. Na mocy zawartej umowy uprawniony uzyskuje uprawnienie do użycia danego grobu w celu pochowania w nim zwłok osoby zmarłej, ale także inne uprawnienie

o charakterze trwałym, jak prawo wybudowania grobu, wzniesienia na nim nagrobka, odbywania liturgii żałobnej.

Osoba uprawniona do pochowania zwłok dokonuje wyboru rodzaju grobu. Wybór ten ma istotne znaczenie z punktu widzenia uprawnień do grobu. W przypadku decyzji o pochowaniu zmarłego w grobie ziemnym istnieje pewność, że grób ten przed upływem dwudziestu lat nie zostanie użyty do ponownego pochowania, co w sposób bezpośredni gwarantuje Ustawa z 1959 r. Dwudziestoletni okres liczy się od daty dokonania pochówku, czego dowód stanowi wpis w księdze cmentarnej oraz pokwitowanie uiszczenia opłaty za pochowanie (art. 7 ust. 1, Ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych).

Okres ten może zostać przedłużony. W tym celu każdy (nie tylko osoba uprawniona do pochowania zwłok) może zgłosić przeciw temu zastrzeżenie i dokonać opłaty, przewidzianej za pochowanie zwłok. Zastrzeżenie to ma skutek na dalszych 20 lat i może być odnowione. Zarząd cmentarza nie może odmówić przyjęcia zastrzeżenia i związanej z nim opłaty. Zgłoszenie zastrzeżenia i dokonanie opłaty nie przesądza o prawie do grobu. Ten, kto go dokonuje, jeśli nie jest osobą uprawnioną do pochowania zwłok nie nabywa dla siebie z tego tytułu żadnego prawa, a osoba, która posiada prawo do grobu nie traci go ani prawo to nie ulega żadnemu ograniczeniu. Jednak pierwszeństwo dokonania zastrzeżenia i uiszczenia wymaganej opłaty ma uprawniony do grobu przed innymi osobami.

Zastrzeżenie, o którym mowa nie musi być dokonane dopiero po upływie wspomnianego okresu 20 lat. W umowie o pochowanie zwłok a także w innym czasie przed upływem tego okresu strony mogą przedłużyć termin, przed upływem którego nie wolno użyć grobu do ponownego pochowania poza okres wymaganych dwudziestu lat.

Jeżeli zastrzeżenie nie zostało dokonane i opłata nie wniesiona zarząd cmentarza ma prawo rozporządzać grobem i dokonać jego ponownego użycia. W tym przypadku w gestii zarządu cmentarza leży przeniesienie szczątków poprzednio pochowanych zwłok na inne miejsce tego samego cmentarza, chyba, że nowy nabywca grobu wyrazi życzenie, aby tych szczątków nie wydobywać.

W celu poszanowania prawa osób do kultu zmarłych, które nie wygasa wraz z prawem do grobu, należałoby zawiadomić osobę uprawnioną - o ile zarząd cmentarza dysponuje jej adresem - o dokonaniu przeniesienia pozostałych szczątków w inne miejsce.

Upływ okresu 20 lat nie powoduje automatycznie wygaśnięcia dotychczasowego prawa do grobu, ale z tą chwilą grób może być przeznaczony do ponownego pochowania tzn. zarząd cmentarza może oddać to miejsce innej osobie celem pochowania tam innego zmarłego. Dotychczasowe prawo do grobu wygasa od momentu i na skutek powstanie prawa innej osoby do pochowania zwłok w tym grobie. Jednak dopóki zarząd cmentarza nie rozporządził tym miejscem i inna osoba nie nabyła prawa do grobu w tym miejscu, dopóty każdy nie wyłączając posiadacza prawa do grobu, może skutecznie zgłosić zastrzeżenie i uiścić opłatę przedłużając prawo do grobu na następne 20 lat.

Osobie, która mimo upływu terminu nie dokonała przedłużenia zgodnie z wymienionymi wyżej warunkami, nie przysługuje roszczenie o przywrócenie posiadania miejsca oddanego przez zarząd cmentarza innej osobie z przeznaczeniem na grób, chociażby nadal stale odwiedzała grób i utrzymywała go w należytym stanie.

Nieco inaczej przedstawia się sprawa, jeżeli chodzi o groby murowane przeznaczone do pochowania zwłok więcej niż jednej osoby. Osoby uprawnione do grobu nie potrzebują po upływie 20 lat składać zastrzeżenia i dokonywać opłat celem przedłużenia posiadanego prawa. W grobie murowanym nie mogą być bowiem pochowane zwłoki osób nie mających do tego grobu uprawnienia. Tym samym zarządowi cmentarza nie przysługuje prawo dysponowania miejscami w grobie murowanym ani przed ani po upływie 20 letniego okresu.

Innym źródłem prawa do dysponowania grobem może stać się umowa zawarta między osobami uprawnionymi do pochowania w danym grobie i osobą nie mającą takich uprawnień oraz umowa na rzecz osoby trzeciej (art. 56, 354 k.c.). Taka możliwość istnieje zwłaszcza w sytuacji, gdy jedna osoba nabywa miejsce na cmentarzu, urządza grób własnym kosztem i staraniem, w którym nikt nie został pochowany.

W tym przypadku, grób ten może stać się przedmiotem obrotu oraz podlegać prawu dziedziczenia. Prawo do grobu w tej sytuacji jest prawem majątkowym o treści odpowiadającej posiadaniu zależnemu i uprawnieniach wynikających z umowy z zarządem cmentarza. Należy przy tym pamiętać, że grób murowany nie stanowi przedmiotu odrębnej od gruntu własności. Sytuacja zmienia się z chwilą pochowania zwłok, wówczas prawa osobiste związane z kultem zmarłych biorą górę nad prawami majątkowymi.

W sytuacji, gdy na treść prawa do grobu składają się elementy o charakterze majątkowym oraz o charakterze wyłącznie osobistym prawo to nie może być przedmiotem działu spadku ani podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami¹.

Opłaty

Z zarządzaniem cmentarzem oraz usługami pogrzebowymi związane jest szereg opłat, które można podzielić na dwie grupy. Pierwsza to opłaty podatkowe, do uiszczenia których zobowiązany jest podmiot prowadzący działalność usługową związaną z pochówkiem. Druga grupa to opłaty pokrywające koszty pochówku oraz usług cmentarnych, które świadczą osoby realizujące bezpośrednio prawo do pogrzebu i kultu zmarłych.

Opłaty podatkowe

Działalność związana z pochówkiem oraz świadczeniem innych usług cmentarnych ma charakter gospodarczy i podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług (VAT) oraz może być obciążona opłatami celnymi w przypadku importu potrzebnych materiałów i akcesoriów pogrzebowych.

Podatek od towarów i usług

Do dnia 1 maja 2004 r. usługi pogrzebowe i kremacyjne oraz dostawa towarów związanych z tymi usługami były zwolnione z podatku VAT. Począwszy od tego dnia zgodnie z *Załącznikiem nr 3, poz. 160 Ustawy o podatku dochodowym od towarów i usług*², usługi pogrzebowe i pokrewne, pod pojęciem których rozumie się:

- przygotowanie zwłok do pochówku lub kremacji, usługi balsamowania zwłok oraz działalność kostnic,
- przeprowadzenie pogrzebu lub kremacji,
- wynajmowanie miejsca w domach pogrzebowych,
- wynajmowanie lub sprzedaż grobów,
- opiekę nad grobami oraz dostawę trumien, urn i utensyliów pogrzebowych dostarczanych łącznie z trumną lub

¹ K. Warchałowski, w: *Cmentarz w prawie i praktyce*, red. A. Sobczak, Warszawa 2005-2008,

² Dz.U.2004, nr 54, poz. 535.

urną obciążone są 8% stawką podatkową (Polska Klasyfikacja Działalności /PKD/ 93.03.Z.).

W tej grupie usług nie znajduje się działalność związana z religijnymi ceremoniami pogrzebowymi.

Z podatku zwolnieni zostali podatnicy, u których wartość sprzedaży opodatkowanej nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty wyrażonej w złotych odpowiadającej równowartości 10.000 euro. (np. małe cmentarze parafialne).

Podatnik rozpoczynający prowadzenie działalności podlegającej opodatkowaniu w trakcie roku podatkowego jest zwolniony od podatku, jeżeli przewidywana przez niego wartość sprzedaży nie przekroczy wymienionej wyżej sumy 10.000 euro.

Powyższe zwolnienie z płacenia podatku VAT ma charakter podmiotowy i przysługuje z mocy samego prawa. Podatnicy, którzy decydują się na korzystanie ze zwolnienia nie muszą składać żadnych deklaracji informujących urząd skarbowy o wyborze zwolnienia, choć mogą złożyć zgłoszenie rejestracyjne.

Podatnik może zrezygnować z przysługującego mu zwolnienia w płaceniu podatku VAT. Wówczas zobowiązany jest dokonać zgłoszenia rejestracyjnego we właściwym urzędzie skarbowym (druk VAT-R), a czynność ta musi być dokonana przez podatnika przed dniem wykonania pierwszej czynności podlegającej opodatkowaniu.

Podstawą opodatkowania jest tzw. obrót netto, to znaczy kwota należna z tytułu sprzedaży towarów i usług pomniejszona o kwotę należnego podatku od tej sprzedaży.

Podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą bez względu na cel i rezultat tej działalności. W przypadku działalności związanej z usługami cmentarnymi są to np.: parafie bądź inne jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych zarządzające cmentarzem wyznaniowym. Podatek ten stanowi dochód budżetu państwa.

Podatnicy, których obroty w ubiegłym roku podatkowym przekroczyły 10.000 euro począwszy od 1 stycznia 2005 r. zobowiązani są do zainstalowania kas rejestrujących³.

Opłaty celne

Zgodnie z prawem celnym towary przeznaczone do budowy, utrzymania lub ozdoby cmentarzy i pomników upamiętniających ofiary wojny krajów trzecich pochowane na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przywożone przez osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, upoważnione przez te państwa są wolne od opłat celnych⁴.

Opłaty za pochówek

Przeprowadzenie pochówku oraz korzystanie z cmentarza związane jest z kosztami, które mogą obejmować: udostępnienie miejsca na pochowanie zwłok, przedłużenie terminu użycia grobu do ponownego pochowania, rezerwację miejsca na grób, budowę pomnika nagrobnego i budowę grobowca.

W sprawie wysokości tych opłat oraz zasad ich naliczania wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale dotyczącej uprawnień gminy w zakresie ich ustalania na cmentarzach komunalnych. Wydaje się, że wytyczne te mogą odnosić się także przez analogię do cmentarzy wyznaniowych, którymi zarządzają parafie lub inne jednostki organizacyjne Kościołów czy związków wyznaniowych.

Gmina zarządzająca bezpośrednio cmentarzem komunalnym może określić w drodze uchwały wysokość stawek związanych z pochowaniem zwłok. Wysokość opłat za korzystanie z miejsca pochówku nie może być jednak dowolna. Opłata ta powinna uwzględniać planowane roczne koszty związane z utrzymaniem cmentarza i ich rzeczywistą kalkulację, ponieważ opłaty te winny stanowić pewną rewindykację tych kosztów.

Ponadto wysokość opłat powinna być zróżnicowana ze względu na różne miejsca na cmentarzu i położenie grobu. Jednocześnie nie można pominąć możliwości finansowych osób, zobowiązanych do poniesienia opłat w wypadku ich trudnej sytuacji materialnej w kontekście obowiązku przyjęcia zwłok do pochowania.

Adresatami tej uchwały są przyszli i obecni posiadacze grobów, do których uchwała odnosi się wprost. Taka uchwała jest w istocie ofertą zawarcia umowy i stanowi propozycję wysokości opłat za usługi związane z pochowaniem zwłok. Może zatem być przedmiotem negocjacji umownych przed zawarciem konkretnych już umów cywilnoprawnych z przyszłymi posiadaczami grobów⁵.

⁴ Ustawa z dnia 19 marca 2004 r. Prawo celne, Dz.U.2004, nr 69, poz. 622 z późn. zm.

⁵ Uchwała Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 września 1995 r. III AZP 22/95.

³ Rozporządzenie Ministra finansów z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie kas rejestrujących, Dz.U.2004, nr 273, poz. 2706.

stowarzy
szenie

Zebranie Sekcji Kremacyjnej

Stało się tradycją, iż wiosną na Cmentarzu Komunalnym w Częstochowie przy ul. Radomskiej 117 spotykają się członkowie i sympatycy Sekcji Kremacyjnej przy Polskim Stowarzyszeniu Pogrzebowym. Celowo użyłem słowa sympatycy, gdyż do takich zaliczam

leń z Gdańska, Brzeg ze Skarbmierza, Zieleń Miejska z Bydgoszczy, MEMENTO ze Stalowej Woli, Weles z Ramlewa, MPGK z Rzeszowa, Caelum ze Skwierzyny, ZCK z Wrocławia oraz z Przasnysza natomiast po dwie osoby przyjechały z krematoriów: Cremering z Głogowa,

go Stowarzyszenia Pogrzebowego oraz ks. dr Piotr Zamaria.

Spotkanie rozpoczął Szef Sekcji Kremacyjnej Jarosław Wydmuch – dyrektor częstochowskiego krematorium, omówieniem spraw bieżących między innymi wprowadzonego w ubiegłym roku Uchwałę Zarządu PSP Certyfikatu Kompetencji w zakresie wykonywania usług kremacyjnych.

Swoje wystąpienie miał w trakcie spotkania ks. dr Piotr Zamaria, który mówił na temat Etyki w trakcie wykonywania usług kremacyjnych jak też przy świadczeniu usług cmentarno-pogrzebowych

Poruszono także sprawę bytomskiego krematorium, o którym Superwizjer zrealizował materiał wyemitowany ostatniego dnia marca „Czy krematorium bezczęściło zwłoki? Po dyskusji zebrani podjęli decyzję o nie przedstawianiu swojego stanowiska do czasu zakończenia postępowania przez prokuraturę bądź niezawisły Sąd.

Kolejne spotkanie za rok. Ze swojej strony zapraszamy do zapoznania się z Kryteriami przyznawania Certyfikatu rekomendacji osób lub podmiotów prowadzących usługi kremacji a zamieszczonego na stronie internetowej www.polskiestowarzyszeniepogrzebowe.pl

Red.

członków Polskiej Izby Pogrzebowej jak i osoby czy firmy nie należące do jednej z dwu organizacji funeralnych a którym na sercu leży rozwój kremacji w Polsce.

Na spotkanie w dniu 10 kwietnia br. pojawili się przedstawiciele dwudziestu pięciu ośrodków kremacyjnych i tak po jednej osobie były reprezentowane następujące krematoria: CK Częstochowa, H. Skrzykiewska z Łodzi, Park Pamięci z Rudy Śląskiej, Klepsydra z Łodzi, Zie-

PRODUCTS z Gorzowa Wielkopolskiego, Śląski Zakład Pogrzebowy Firma WALICKI z Bytomia, OLIMP ze Strzelina, Pruszków z Pruszkowa, AURORA z Dąbrowy Górniczej, Centrum Nekropolis ze Skarżyska-Kamienniej, Crem Mark z Garbca koło Żmigrodu, Toruń z Torunia, Koroner z Jeleniej Góry, Sacrum z Żor, a także Firma Hofman z Dąbrowy Górniczej. W spotkaniu wzięli także udział Krzysztof Wolicki Prezes Polskie-

Umowa o udostępnienie miejsca pod grób

W ustępie 2 w art.7 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych wspomniane jest o opłacie jak za pochowanie. Przepis ten pochowania nie dotyczy, a opłata za pochowanie przywołana jest po to aby stanowiła punkt odniesienia przy ustalaniu kwoty którą zgodnie z tym przepisem należy uiścić, aby grób dalej istniał. Opłata za pochowanie w tym przepisie wymieniona jest w sposób wtórny. Można by oczekiwać, że opłata za pochowanie została we wcześniejszych przepisach ustalona i określona. Niestety ani w przepisach ustawy, ani w rozporządzeniach wykonawczych opłata za pochowanie nie została opisana i zdefiniowana.

Przy okazji pochówku jakaś opłata oczywiście jest pobierana. Nie jest to jednak opłata za pochowanie czyli za czynność złożenia zwłok w grobie (bo to jest czynność stanowiąca część uroczystości pogrzebowej za którą zapłatę otrzymuje zakład pogrzebowy), tylko jest to opłata za udostępnienie miejsca pod grób. Zarządca cmentarza (działający w imieniu właściciela cmentarza) zawiera z krewnym zmarłego cywilnoprawną umowę ustną.

Z umowy tej wynika, że krewny zmarłego zawarł z zarządcą cmentarza umowę na podstawie której może w miejscu wskazanym na terenie cmentarza wykonać grób (zlecić jego wykonanie) i pochować w nim wskazanego zmarłego krewnego. Z umowy tej wynika też, że może na grobie postawić nagrobek, a następnie grobem się opiekować, stawiać kwiaty, palić znicze i wykonywać inne czynności związane z czcze-

niem pamięci zmarłego. Z umowy tej wynika również i to, że jest ona zawarta na czas określony – na 20 lat, po upływie których umowa wygasa i dalsze korzystanie z miejsca pod grób jest niemożliwe. Strony umowy przy jej zawieraniu ustaliły, że po 20-tu latach umowa ta (o udostępnieniu miejsca pod grób) będzie mogła być przedłużona na następne okresy 20-to letnie. Możliwość przedłużenia umowy na kolejne okresy 20-to letnie (i to bez jakichkolwiek ograniczeń) zagwarantowana jest od samego początku tj. od momentu jej zawarcia. Muszą być tylko spełnione warunki wymienione w cytowanym na wstępie art.7 ust.2 ustawy. Warunki są dwa:

1. ktokolwiek (nawet osoba obca) musi zgłosić zarządcy cmentarza zastrzeżenie przeciwko użyciu grobu do ponownego pochówku przez zarząd cmentarza;
2. osoba zgłaszająca zastrzeżenie musi uiścić opłatę, której wysokość jest taka sama jak opłaty za pochowanie.

Pragnę zwrócić uwagę, że te dwa warunki wyczerpują w całości możliwość przedłużenia ustnej umowy cywilnoprawnej na udostępnienie miejsca pod grób zawartej przed pochówkiem. Stawianie przez zarządcę cmentarza jakichkolwiek innych warunków jest nieuprawnione.

Z umowy zawartej przy pochówku wynika również to, że osoba przedłużająca tą umowę po 20-tu latach nie nabywa dla siebie żadnych praw. W ogóle czynności związane z przedłużeniem umowy (2 warunki) nie zmieniają praw istniejących przed przedłużeniem.

Z umowy zawartej przy pochówku wynika też i to, że z inicjatywą przedłużenia umowy musi wystąpić ktokolwiek, a nie zarząd cmentarza. Zarząd cmentarza nie ma tu żadnego obowiązku monitorowania daty upływu okresu 20-to letniego. Zarząd cmentarza nie ma też obowiązku informowania o upływie terminu, czy też uzyskiwania zgody na ponowne wykorzystanie miejsca po 20-tu latach jeżeli umowa nie została przedłużona. Przedłużenie umowy na następne 20 lat powinno nastąpić przed upływem poprzedniego okresu 20-to letniego, gdyż zarządca cmentarza zaraz na drugi dzień po wygaśnięciu umowy ma prawo rozporządzić „odzyskanym” miejscem według własnej woli.

Status prawny miejsca pod grób jest taki, że miejsce to jest własnością właściciela cmentarza. Właściciel cmentarza jest posiadaczem samoistnym (art.336 i nast. KC), który swoje prawo posiadania (władania) miejsca pod grób przekazuje na czas określony (na 20 lat) krewnym zmarłego jako posiadaczom zależnym na podstawie opisanej wcześniej umowy o udostępnienie miejsca pod grób. Posiadacz samoistny nie traci posiadania przez to, że oddał rzecz w posiadanie zależne. Posiadacz zależny swoje władztwo nad rzeczą (miejscem pod grób) może wykonywać tylko w zakresie jemu przysługującym bez naruszania praw posiadacza samoistnego.

Posiadacz zależny po wygaśnięciu umowy powinien rzecz zwrócić posiadaczowi samoistnemu we właściwym stanie prawnym.

Krewni zmarłego po wygaśnięciu umowy o udostępnieniu miejsca pod grób powinni zdemontować i zabrać nagrobek oraz ekshumować szczątki zwłok.

A jeśli tego nie uczynią?

O tym w następnym numerze Memento.

M. K.

P.S.

Próbowałem w powyższym artykule określić wzajemne prawa i obowiązki stron wynikające z ustnej umowy o udostępnienie miejsca pod grób. Nie jest to łatwe. Ustalenia są przecież ustne, a więc ulotne. W trakcie zawierania umowy o wielu ustaleniach strony umowy w ogóle nie rozmawiały, ale one istnieją gdyż wynikają z przepisów.

Jeśli przyjmiemy, że właściciel cmentarza udostępnia oznaczony kawałek swojej cmentarnej własności krewnym zmarłego w celu wykonania grobu i pochowania osoby zmarłej, że czyni to na czas określony (20 lat), zobowiązując się do przedłużania tego okresu na z góry określonych warunkach, to zarówno prawo do grobu jak i wzajemne uprawnienia i obowiązki stają się proste i zrozumiałe.

Marian Kolczyński

tel. 695 403 871

kolczynski@op.pl

R E K L A M A

AKCESORIA FUNERALNE

**NIEZASTĄPIONE W TWOJEJ FIRMIE
NOSZE PODBIERAKOWE
MODEL PRT-YXH-4B**

REGULOWANA
DŁUGOŚĆ

LEKKIE
I WYTRZYMAŁE

SKŁADANE

KOMPLET PASÓW
SPINAJĄCYCH

PRIMA-TECH S.C.
ul. Górna 2A
42-262 Poczesna k/Cz-wy

tel./fax/ +48 34 328 51 48
e-mail: primatech@op.pl
www.funeralne.com

TAJEMNICA śmierci, ZAGADKA odchodzenia

polecamy

Już jest dostępna w księgarniach, wydana przez PWN książka „Bez strachu. Jak umiera człowiek”

Tajemnica śmierci, zagadka odchodzenia, ciało i dusza. Magdalena Rigamonti odsłania fizyczność i metafizykę śmierci w rozmowie z Adamem Ragiem polskim balsamistą, właścicielem Polskiego Centrum Balsamacji i Tankosmetologii Sekretarzem Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego, przed którym ludzkie ciało nie ma żadnych tajemnic. Rozmawia o znakach, energii, zdarzeniach niewyjaśnionych i fizjologii człowieka, z którą mierzy się balsamista, przygotowując go do ostatniej drogi.

Myślę, że najlepszą rekomendacją książki będzie wstęp do niej nakreślony przez wydawcę, panią Monikę Kalinowską.

Strach to słowo, które od razu kojarzy się ze śmiercią. Uważamy, że przychodzi ona tylko do innych, że nas nie dotyczy i że to właśnie nam uda się ją przechytrzyć. Piękna dama lub okropny kościotrup z kosą. Nie bierze łąpówek i nie ma litości. W stu procentach skuteczna. Nam, jej „klientom”, wydaje się, że zawsze przychodzi za wcześnie, jest niesprawiedliwa, okrutna.

Nie chcemy ani o niej myśleć, ani o niej mówić. Dopóki nie mamy z nią styczności, pragniemy wierzyć, że nie istnieje.

Kiedy powstał pomysł stworzenia tej książki, wiele osób było mu przeciwnych. Odezwało się sporo głosów, że takie jawne mówienie o śmierci i jej różnych aspektach jest niepotrzebne, a nawet szkodliwe – po co straszyć?

Ale jednocześnie nawet ci najmniej przychylni chcieli słuchać, zadawali pytania. Zachowywali się jak dzieci oglądające zakazane, straszne filmy spod kołdry, jednym okiem, słuchające jednym uchem. Nie da się ukryć, że od począt-

ku to był trudny temat, strach wzbudzało nawet pierwsze spotkanie z autorem i zarazem głównym bohaterem książki. Nie wiedziałam, czego się spodziewać. Cały czas myślałam, że Adam Ragiel, miły, wesoły człowiek widzi we mnie trupa,

a nie żywego człowieka. Było wiele przeszkód, ale jednak się udało.

Teraz jestem Pewna, że oddajemy w ręce czytelników książkę jedyną w swoim rodzaju i bardzo potrzebną. Adam Ragiel, odpowiadając na pytania Magdaleny Rigamonti, odkrywa przed nami świat, którego nie znamy, a który powinniśmy poznać, bo paradoksalnie jest częścią naszego życia, mówiąc precyzyjniej, ostatnich chwil naszego ciała wśród żywych.

Powoli bez epatowania okrucieństwem i strachem autorzy wprowadzają nas do świata śmierci. Magdalena Rigamonti jest, jak każdy z nas, pełna obaw, lęków, ale też bardzo ciekawa. Adam Ragiel otwiera przed nami ten świat, otwiera drzwi do kostnicy. opowiada o tym co dzieje się z naszym ciałem tuż po śmierci, jakie czynności są wykonywane i kiedy. Dowiadujemy się co może rodzina, co jest ważne dla bliskich. Uczymy się wielkiego szacunku do zmarłych, dla ciała. Adam Ragiel jest mistrzem, przewodnikiem. Mistrzem w swojej profesji. Oprowadza nas po świecie, którego nie znamy i nie poznamy. Bo kiedy trafimy do kostnicy, będziemy pozbawieni świadomości, będziemy tak zwanym odpadem biologicznym. A jednak dla naszych bliskich pozostaniemy ważni. Autor uczy nas, co jest istotne, na co zwracać uwagę. Nie ucieka od krytycznych komentarzy na temat branży, w której pracuje, jawnie mówi o nadużyciach, wykorzystywaniu klientów. Ma się nieodparte wrażenie że ten człowiek zna

śmierć, że niejednokrotnie z nią rozmawiał, że codziennie tańczą razem to szalone tango. Mówi o bólu, żałobie, mówi też o duszy i Bogu. Odpowiada na najtrudniejsze pytania.

Jednak cały czas, nawet kiedy opowiada o okropnych chwilach, śmierci dzieci, samobójstwach, katastrofach, o tym, kiedy trzeba zrobić pogrzeb szczątkom, mówi pięknie o człowieku. Nie ma w tym tekście nic z horroru, jest tylko wielka pochwała życia i ludzkiego ciała. Adam Ragiel wie, co w życiu ważne u niego takie banały jak „każdy dzień może być ostatnim” nabierają zupełnie innego znaczenia.

Po przeczytaniu tej książki nie tylko będziemy wiedzieć jak balsamuje się zwłoki, przygotowuje ciało do pogrzebu, jakie choroby żyją dłużej niż ich nosiciel, ale przede wszystkim przekonamy się o tym, że życie ma ogromną wartość. Dzieje się tu i teraz. Nie warto go tracić bezmyślnie. Już nie będą nas śmieszyć opowieści o ludziach, którzy w szafie trzymają gotowe ubranie na pogrzeb, nie będziemy z drwiną myśleć o spisanych za życia instrukcjach, co zrobić po śmierci, zrozumiemy, jakie to wszystko ważne. Rozważniej będziemy jeździć samochodem, częściej myśleć o życiu, ale też mniej się bać.

To Adam Ragiel i Magda Rigamonti sprawiają, że choć trochę osławiamy ten największy ze strachów.

Bez strachu przed śmiercią, tak powinien żyć człowiek. I o tym jest właśnie ta książka.

R E K L A M A

PRODUCENT NAMIOTÓW POGRZEBOWYCH

Namioty Mitko to m.in.:

- łatwy transport
- wodoszczelność
- montaż w 5 minut
- złote i srebrne wykończenia
- dowolne nadruki reklamowe
- do 5 lat gwarancji na stelaż

www.mitko.pl | tel. 32 720 63 56

CZYSZCZENIE, DEZYNFEKCJA I ROZPORZĄDZANIE ODPADAMI

Adam Ragiel

techn. sekcji zwłok

techn. spec. instr. balsamacji

techn. spec. instr. tanatocosmetologii

Zarówno czyszczenie, jak i dezynfekcja są jednymi z podstawowych środków zapobiegawczych, należy jednak pamiętać również o konieczności kontrolowania ryzyka ekspozycji na zakaźne mikroorganizmy i inne niebezpieczne substancje podczas wykonywania tych czynności, przykładowo:

- Należy czyścić większe powierzchnie na mokro, aby zapobiec unoszeniu się zakaźnych mikroorganizmów w powietrzu;
- Należy upewnić się, czy używany środek dezynfekujący nie powoduje alergii u któregoś z pracowników;
- Należy upewnić się, czy nie istnieją przeciwwskazania do jednoczesnego używania w czyszczeniu danych substancji chemicznych. Przykładowo formaldehyd reaguje ze źródłem wolnego chloru, np. środkami zawierającymi podchloryn, tworząc ryzyko powstania eteru bis-chlorometylowego – związku silnie rakotwórczego.

Dodatkowe wskazówki odnośnie dezynfekcji i środków dezynfekujących znajdują się w Załączniku 3.

Wszystkie odpady (łącznie z tymi powstałymi poza zakładem), np. jednorazowa odzież ochronna, pościel itp. zanieczyszczona płynami potencjalnie zakaźnymi, takimi jak krew, klasyfikuje się jako odpady szpitalne (patrz również Istotne informacje 8). W celu odpowiedniego zarządzania nimi, należy:

- Segregować odpady szpitalne i innego rodzaju odpady osobno oraz zapewnić odpowiednie pojemniki na odpady, np. pojemnik na ostre przedmioty;
- Należy przechowywać odpady w bezpiecznych warunkach do momentu odebrania ich do utylizacji;

- Upewnić się, czy odpady są zabierane and utylizowane przez odpowiednio wykwalifikowanego wykonawcę, oraz czy przekazane zostały mu istotne informacje dotyczące ryzyka.
39. Krew oraz pozostałe płyny do balsamacji można zlewać do odpływu kanalizacyjnego pod warunkiem, że odprowadzone one zostaną prosto do systemu ściekowego (patrz: Istotne informacje 2).

Należy zapewnić bezpieczny transport zabrudzonej pościeli i odzieży, która ma być zwrócona do szpitala, do krewnych zmarłego, itp.

Równie ważne, co przeprowadzanie rutynowych czynności dotyczących czyszczenia, jest zapewnienie na miejscu pracy środków umożliwiających oczyszczenie miejsca po wycieku, np. krwi, czy innych płynów ustrojowych. Wyciek taki należy opanować natychmiast przy użyciu odpowiednich środków dezynfekujących, a następnie oczyścić miejsce, w którym do niego doszło.

ISTOTNE INFORMACJE 8:

Wyroby medyczne

Niektóre wszczepialne wyroby medyczne należy usunąć z ciała przed kremacją z uwagi na ryzyko eksplozji przy wyższych temperaturach. Czynność tą można przeprowadzić w szpitalnej kostnicy lub w zakładzie pogrzebowym. Wcześniej należy jednak zapoznać się z deklaracją lekarską (wniosek o kremację) w celu wykluczenia możliwości wcześniejszego usunięcia wyrobów medycznych. Informację tą można uzyskać również od lekarza POZ osoby zmarłej, odpowiedniego szpitala czy też krewnych.

ISTOTNE INFORMACJE 9:

Repatriacja/ekspatriacja zwłok

Transportem szczątków ludzkich (przyjęciem z zagranicy lub wysłaniem zagranicę) zarządzają odpowiednie władze z uwagi na kontrolę ryzyka zakażenia:

- Władze państwa, które przyjmuje zwłoki (którego przepisy prawne normują sposób obchodzenia się ze szczątkami ludzkimi pod względem kontroli ryzyka zakażenia);
- Władze państwa, z którego pochodzą zwłoki;

- Przewoźnik (którego wymagania podlegają Międzynarodowemu Zrzeszeniu Przewoźników Powietrznych, czyli IATA).

Aby zwłoki mogły zostać przetransportowane, muszą otrzymać dokument stwierdzający brak objawów infekcji. Powinno to dotyczyć się również balsamacji, należy jednak wziąć pod uwagę, że normy dotyczące takich zabiegów mogą

się znacznie różnić, a w konsekwencji jakość zabiegu wpływa na stan zwłok.

Twoja ocena powinna również odnosić się do transportu zwłok w celu kremacji, jako że zgodnie z wymogami IATA trumna używana do transportu szczątków ludzkich musi być wyłożona cynkiem lub ołowiem.

GŁÓWNE CHOROBY ZAKAŻNE

Zakażenie	Czynnik sprawczy	Czy pokrowiec na zwłoki jest niezbędny?	Czy istnieje możliwość wystawienia zwłok?	Czy można przeprowadzić czynności higieniczne (mycie itp.)?	Czy można przeprowadzić balsamację?
Zakażenia jelit: przenoszone przez kontakt ręka-usta (poprzez materiał fekalny lub przedmioty nim zanieczyszczone)					
Dyzenteria, in. czerwotka (choroba bakteryjna)	Bakteria <i>Shigella dysenteriae</i>	Zalecane	Tak	Tak	Tak
Zapalenie wątroby typu A	Wirus zapalenia wątroby typu A	Nie	Tak	Tak	Tak
Dur brzuszny, in. tyfus	Bakteria <i>Salmonella typhi</i> /paratyphi	Zalecane	Tak	Tak	Tak
Zakażenia przenoszone przez krew: przenoszone przez kontakt z krwią (i innymi płynami ustrojowymi, które mogą być zanieczyszczone krwią) przez uszkodzenie skóry. Przez kontakt oczu, nosa i ust z krwią (i innymi płynami ustrojowymi, które mogą być zanieczyszczone krwią).					
HIV	Ludzki wirus niedoboru odporności (HIV)	Tak	Tak	Tak	Nie
Zapalenie wątroby typu B i C	Wirusy zapalenia wątroby typu B i C	Tak	Tak	Tak	Nie
Zakażenia dróg oddechowych: przenoszone poprzez oddychanie skażonym powietrzem					
Gruźlica	Bakteria <i>Mycobacterium tuberculosis</i>	Zalecane	Tak	Tak	Tak
Meningokokowe zapalenie opon mózgowych	Bakteria <i>Neisseria meningitidis</i>	Nie	Tak	Tak	Tak

Zapalenie opon mózgowych wywołane przez inne bakterie i wirusy	Różne bakterie, łącznie z <i>Haemophilus influenzae</i> oraz wirusy	Nie	Tak	Tak	Tak
Błonica	Bakteria <i>Corynebacterium diphtheriae</i>	Zalecane	Tak	Tak	Tak
Kontakt: przenoszone przez bezpośredni kontakt ze skórą z przedmiotami zanieczyszczonymi					
Inwazyjna choroba paciorkowcowa	Bakteria <i>Streptococcus pyogenes</i> (grupa A)	Tak	Tak	Nie	Nie
MRSA	Bakteria <i>Staphylococcus aureus</i> odporny na metycylinę	Nie	Tak	Tak	Tak
Inne zakażenia					
Gorączki krwotoczne (przenoszone przez kontakt z krwią)	Różne wirusy, np. wirus gorączki Lassa, wirus Ebola	Tak	Nie	Nie	Nie
Zakażne encefalopatie gąbczaste (przenoszone poprzez ukłucia, uszkodzenia ciała spowodowane ostrymi narzędziami bądź uszkodzenia skóry, poprzez kontakt zakażonych płynów ustrojowych z błoną śluzową)	Różne priony, np. choroba Creutzfeldta- Jacoba	Tak	Tak	Tak	Nie

INFORMACJE O INNYCH ZAKAŻENIACH POWIĄZANYCH Z EKSHUMACJĄ

Wymienione powyżej zakażne mikroorganizmy mogą stwarzać ryzyko osobom przeprowadzającym ekshumację osób niedawno zmarłych, jednak większość z tych mikroorganizmów nie będzie już żywa po okresie około pół roku. Wyjątkiem jest forma zakaźna encefalopatii gąbczastej, taka jak choroba Creutzfeldta-Jacoba, w której przypadku zwłoki osoby chorej mogą stwarzać ryzyko jeszcze przez znaczny okres czasu.

Żaden z czynników odpowiedzialnych za wywołanie masowych śmierci w przeszłości, takich jak plagi, cholera, tyfus czy

gruźlica, nie jest zdolny przetrwać w pochowanych w ziemi szczątkach ludzkich, ekshumowanych na terenie starego cmentarza. Istnieje jednak możliwość, że mikroorganizmy powodujące węglik czy ospę wietrzną mogą przetrwać, należy je więc zawsze brać pod uwagę oceniając ryzyko wystąpienia zakażenia.

Dodatkowe dane dotyczące tych czynników (oraz innych, które mogą występować w danym środowisku) znajdują się w tabeli na następnej stronie.

Czynnik/choroba	Sposób przeniesienia zakażenia	Zdolność przetrwania	Uwagi
<i>Bacillus anthracis</i> / wąglik	Wdychanie skażonego powietrza, bezpośredni kontakt z uszkodzoną skórą, lub kontakt ręka – usta	Prawdopodobnie w formie zarodników	Zarodniki wąglika mogą być obecne na ekshumowanych zwłokach oraz na przedmiotach takich jak poduszki, pościel. Wszystkie przedmioty wypchane włosiem zwierzęcym należy spakować w worki i zutylizować jako odpad szpitalny.
<i>Variola major virus</i> / ospa prawdziwa	Wdychanie, kontakt	Zdolny do przetrwania przez długi okres czasu (udokumentowany okres - 13 lat). Jednak w normalnych warunkach środowiskowych wirus może przeżyć zaledwie do 48 godzin.	Wirus odpowiedzialny za wywołanie ospy prawdziwej został wyeliminowany z populacji świata. Ostatnie przypadki zachorowania na ospę wietrzną w Wielkiej Brytanii odnotowano głównie w latach trzydziestych XX wieku.
<i>Clostridium tetani</i> / tężec	Uszkodzenie skóry	Powszechnie występuje w ziemi	Pracownicy powinni zaszczepić się przeciw tężcowi. Należy kontrolować aktualność szczepień.
<i>Leptospira icterohaemorrhagiae</i> / choroba Weila	Kontakt z uszkodzoną skórą	Powiązanie ze szczurami	Czynnik ten jest wydalany z ciała szczura wraz z moczem, przez co woda/gleba może być zanieczyszczona

SZCZEGÓLNE ŚRODKI OSTROŻNOŚCI PRZY PRACY ZE SZCZĄTKAMI, WOBEK KTÓRYCH ISTNIEJE PODEJRZENIE ZAKAŻENIA WIRUSEM OSPY WIETRZNEJ

Szczególne środki ostrożności przy pracy ze szczątkami, wobec których istnieje podejrzenie zakażenia wirusem ospy wietrznej

W przypadku ekshumacji zwłok, w szczególności, w gdy zastosowana została trumna wyłożona warstwą ołowiu, powierzchnia skóry powinna być dobrze zachowana. Przed rozpoczęciem prac należy wykluczyć możliwość istnienia jakichkolwiek dowodów wskazujących na to, iż zgon nastąpił wskutek zakażenia ospą prawdziwą. Jeśli jednak śmierć nastąpiła z uwagi na zakażenie wirusem tej choroby, nie należy otwierać trumny, nawet w celu przeprowadzenia prac archeologicznych. W przypadku, gdy trumna (szczególnie pochodząca z krypty) ma zostać otwarta w takim celu, należy przeprowadzić dodatkową ocenę ryzyka mając na uwadze fakt, iż uwolnienie wirusa ospy wietrznej niesie ze sobą poważne konsekwencje. Jeśli trumna wyłożo-

na warstwą ołowiu zostanie uszkodzona lub umyślnie otwarta np. przez archeologów, należy zbadać zwłoki na miejscu pod kątem stanu skóry (obecność widocznych objawów ospy prawdziwej). Jeśli takowe są widoczne, należy:

- Zarządzić opuszczenie terenu przez wszystkich pracowników. Wszystkie środki ochrony osobistej i odzież należy zdezynfekować, a jednorazowe środki i odzież zapakować i odesłać do spalania;
- Skontaktować się z odpowiednio wykwalifikowanym specjalistą (np. z patologiem specjalizującym się w wirusologii) w celu zbadania ciała (z użyciem odpowiednich środków ochrony osobistej) pod kątem wykazywania objawów ospy prawdziwej. Jeśli takowe nie zostaną stwierdzone, można kontynuować ekshumację.

ARBORETUM

GRUPA SUKCESYJNA

współ
praca

W dniu 21 kwietnia br. **Polskie Stowarzyszenie Pogrzebowe** podpisało Umowę o Współpracy z **Grupą Sukcesyjną ARBORETUM**. Współpraca polegać będzie na przygotowaniu, wdrożeniu i prowadzeniu programu pod nazwą: *Planowanie Sukcesji w Polskim Stowarzyszeniu Pogrzebowym a kierowanym do podmiotów współpracujących z PSP*. Poniżej przedstawiamy założenia Planu Sukcesyjnego.

DO CZEGO SŁUŻY PLAN SUKCESJI?

Zmiana pokoleniowa w polskim biznesie staje się faktem, niezależnie od naszej woli. Pierwsze pokolenie rodzimej przedsiębiorczości staje przed wyzwaniem polegającym na konieczności sprawnego przekazania biznesu swoim naturalnym następcom – członkom rodziny, albo osobom spoza jej kręgu – pracownikom lub zainteresowanym nabywcom zewnętrznym.

Taka zmiana właściciela, nawet, jeśli przebiega w gronie rodzinnym musi zostać należycie przygotowana zarówno pod kątem kontynuacji strategii i rozwoju firmy, jak również umocnienia relacji z kluczowymi odbiorcami, z przekazaniem know-how i dostosowaniem organizacji wewnętrznej, w tym także kadry zarządzającej do wymagań następcy.

Osobną sprawą jest zabezpieczenie przedsiębiorstwa przed skutkami nagłej śmierci właściciela lub współnika.

Śmierć jest zdarzeniem pewnym, którego momentu wystąpienia nie da się, niestety, przewidzieć. Zastanawiając się nad stworzeniem planu sukcesji dla swojej firmy nie powinniśmy pytać, czy nasze przedsiębiorstwo będzie jej podlegało, ale raczej, kiedy to nastąpi.

W związku z nieuchronnością procesu, jakim jest Sukcesja, należy się zastanowić, jakie skutki prawne, podatkowe, organizacyjne i kompetencyjne będzie miała śmierć właściciela lub współnika przedsiębiorstwa i czy są to skutki przez nas i naszych Sukcesorów, pożądane.

Z jednej strony mówimy tu o kompetencjach, które właściciel lub współnik zabierze ze sobą w przypadku niepo zostawienia po sobie przygotowanego następcy, z drugiej zaś strony, o prawie rodzinnym i spadkowym. Poza sukcesją firmową należy, bowiem, przygotować właściwą strategię

na płaszczyźnie sukcesji rodzinnej, a więc podziału majątku w gronie najbliższych, a także planu finansowego dotyczącego rozliczeń wzajemnych, czy ewentualnych zachowków.

Jeśli to pominiemy, nawet przy najlepszych kompetencjach wybranego następcy, może się okazać, że firmę zniszczy rozszczęnia majątkowe ze strony rodziny.

ARBORETUM GRUPA SUKCESYJNA powstała w oparciu o głęboki szacunek dla rodzimej przedsiębiorczości.

Nasza gotowość do wspólnego działania wynika przede wszystkim z dotychczasowych wspólnych, wieloletnich zawodowych doświadczeń, znajomości wzajemnych kompetencji, zasad i wartości oraz głębokiego szacunku.

Obszary praktyki w Grupie Sukcesyjnej:

1/ Obszar FINANSOWY

W obszarze swojej praktyki Arboretum, specjalizuje się w opracowywaniu i wdrażaniu kompleksowych zabezpieczeń finansowych w prywatnych, rodzinnych i firmowych PLANACH SUKCESJI. Specjalizujemy się w zakresie budowy programów świadczeniowych, lojalnościowych i inwestycyjnych wpisanych w macierz sukcesyjną.

2/ Obszar PRAWNO- PODATKOWY

Szczególną specjalizacją naszych prawników jest przygotowywanie i wdrażaniu rozwiązań prawnych mających na celu zabezpieczenie rodziny i firmy zarówno na wypadek śmierci jak i za życia, poprzez udzielanie klientom kompleksowego wsparcia w zakresie rozwiązań prawa spadkowego w połączeniu z prawem rodzinnym i opiekuńczym oraz prawem gospodarczym.

Celem oferowanych rozwiązań jest w szczególności „unieśmiertelnienie biznesu” (w tym tzw. firm rodzinnych) poprzez wprowadzenie racjonalnej polityki skutecznego następstwa prawnego w prowadzonym przedsiębiorstwie.

Misją profesjonalnych doradców podatkowych w naszej Grupie Sukcesyjnej jest obrona interesów Klientów w zakresie zobowiązań podatkowych i innych zobowiązań publiczno-prawnych poprzez doradztwo strukturalne, w tym optymalizację podatkową, reprezentacja przed organami skarbowymi i sądami administracyjnymi, opinie prawno-podatkowe, analizy podatkowe i stałe nadzory.

3/ Obszar KOMPETENCYJNY

Oferowane przez ekspertów w naszej Grupie autorskie rozwiązania opierają się o standardy stosowane w Wielkiej Brytanii i są zgodne ze standardami Chartered Institute of Personnel and Development, największej europejskiej organizacji zrzeszającej profesjonalistów z zakresu Human Resources (Zarządzania Zasobami Ludzkimi), Learning & Development (Rozwoju Zasobów Ludzkich) oraz Organizational Development (Rozwoju Organizacji).

Wszystkie powyższe obszary znajdują się w obszarze naszych zainteresowań i ekspertyzy- stanowią one, zatem, zakres naszych prac doradczych.

Komplementarnym obszarem usług doradczych jest obszar optymalizacji procesowej, w tym optymalizacji procesów produkcji z wykorzystaniem metodologii Lean Management, Lean Manufacturing, Six Sigma.

PLAN SUKCESJI – JAK TO ROBIMY?

W Planie Sukcesji postrzegamy śmierć, jako ryzyko majątkowe i gospodarcze. Analizujemy jej skutki pod kątem prawa, podatków, finansów oraz strategicznych decyzji dotyczących organizacji i jej zarządzania.

Wychodzimy z założenia, że pełną i prawidłową realizację Planów Sukcesji zapewnia połączenie wyspecjalizowanego doradztwa kompetencyjnego, prawnego, podatkowego i finansowego.

Celem oferowanych rozwiązań jest w szczególności „unieśmiertelnienie biznesu” poprzez wprowadzenie racjonalnej polityki skutecznego następstwa w prowadzonym przedsiębiorstwie.

To komplementarne, wielopłaszczyznowe spojrzenie pozwala nam w sposób przemyślany i uporządkowany za-

planować, a co za tym idzie, skonstruować taki Plan Sukcesji, który zapewni płynne, niezakłócone przekazanie majątku pomiędzy pokoleniami, zgodnie z zamierzeniami wszystkich zainteresowanych, niezależnie od faktycznej długości życia i momentu śmierci poszczególnych osób.

Zwracamy uwagę, aby konstruowany przez nas Plan Sukcesji spełnił swoje zadanie w szczególności z punktu widzenia interesu osób oraz organizacji gospodarczych, które pozostaną i będą musiały stawić czoło śmierci osób dla nich istotnych.

W Planie Sukcesji rozwiązania prawne i kompetencyjne uzupełniamy właściwie przemyślanym i wdrożonym planem zabezpieczeń finansowych, adekwatnym do potrzeb i planów w rodzinach i w firmie.

W pierwszej kolejności bierzemy pod uwagę konsekwencje podatkowe, źródła finanso-

wania istniejących zobowiązań lub długów spadkowych, plan rozliczeń wzajemnych oraz zachowków, który powinien być starannie przemyślany i obliczony - z uwzględnieniem prawa spadkowego, handlowego i podatkowego.

Następnie do tej podstawy dostosowujemy i opracowujemy kompleksowy plan zabezpieczeń sukcesyjnych, w oparciu o rzetelną ocenę dostępnych na rynku narzędzi finansowych, zarówno pod kątem towarzyszących im kosztów, spodziewanej efektywności i pożądaných walorów, jak też w zakresie

zapisów w owu oraz konsekwencji prawnych i podatkowych.

Oto nasz katalog podstawowych korzyści, które w konkretnej sytuacji można osiągnąć po wprowadzeniu w życie poprawnie skonstruowanego Planu Sukcesji:

1. Wykrycie wszelkich niedogodnych prawnych i finansowych skutków zgonu wskazanych osób, dokładne określenie własnej sytuacji w rodzinie lub w organizacji gospodarczej na wypadek ich przedwczesnej śmierci, z punktu widzenia interesu prywatnego oraz interesu prowadzonej firmy, tak na płaszczyźnie właścicielskiej, jak i zarządczej, oraz eliminacja potencjalnych problemów.
2. Dokładne obliczenie wysokości potencjalnych długów spadkowych i innych obciążeń, zarówno tych wynikających z kosztów przejęcia masy spadkowej, podatków, czy też powstających na skutek śmierci danej osoby, poprzez wygaśnięcie umów kredytowych, z powodu likwidacji firmy albo konieczności spłat w spółkach (np. obowiązkowe umorzenie udziałów), ich minimalizacja oraz zabezpieczenie źródeł finansowania.
3. Eliminacja problemów proceduralnych, przez dłuższy czas utrudniających lub też uniemożliwiających zarządzanie majątkiem, co może być spowodowane:
 - a. Przeciagającymi się procedurami spadkowymi, np. spisem inwentarza
 - b. Koniecznością uzyskania zgody wszystkich współwłaścicieli na daną czynność prawną (zlecenie sprzedaży jednostek TFI lub akcji na rachunku maklerskim, sprzedaż samochodu, nieruchomości czy udziałów w spółce),
 - c. Czasową niemożnością wykonywania praw z udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego,
 - d. Konieczność uzyskania zgody sądu rodzinnego na zmianę obciążenia hipoteki nieruchomości, co może uniemożliwić renegocjację umowy z bankiem po śmierci jednego z rodziców - w sytuacji, kiedy dziedziczą niepełnoletnie dzieci i każda czynność przekraczająca zwykły zarząd wymaga zgody sądu,
4. Zabezpieczenie praw dzieci z poprzednich związków.
5. Zabezpieczenie partnerów w związkach nieformalnych.
6. Obniżenie i zabezpieczenie finansowania zachowku, wyłączenie prawa do zachowku.
7. Zmniejszenie podatku od zysków kapitałowych.
8. Zabezpieczenie firmy przed niekorzystnymi skutkami prawnymi i finansowymi śmierci właściciela lub jednego ze współników, poprzez (w zależności od prawnej formy prowadzenia działalności):

- a. Zapewnienie ciągłości zarządzania firmą na poziomie operacyjnym i nadzorczym oraz właścicielskim, zwiększenie bezpieczeństwa i wiarygodności firmy w stosunku do kontrahentów, banków, instytucji finansowych oraz udzielających dotacji, pracowników,
 - b. Eliminację ryzyka likwidacji firmy oraz powstania związanych z tym długów,
 - c. Obliczenie oraz zabezpieczenie finansowania wypłaty przez spółkę ekwiwalentu za umarzone udziały, zabezpieczenie wartości udziałów lub akcji firmy w czasie, niezależnie od zdarzeń losowych dotyczących współników i właścicieli,
 - d. Stworzenie Planu Sukcesji udziałów w spółce lub grupie kapitałowej, płynnego przekazania udziałów pomiędzy pokoleniami w rodzinie albo pomiędzy współnikami, zapewniającego płynny zarząd spółką w długim okresie czasu, powiązanie funkcji zarządczych i nadzorczych z własnością udziałów w rękach wskazanych osób, stworzenie planu finansowego pokrycia kosztów przejęcia udziałów albo rozliczeń pomiędzy spadkobiercami albo współnikami a spadkobiercami; zmniejszenie ryzyka konfliktów wewnętrznych w spółce pomiędzy spadkobiercami zmarłego, a pozostałymi współnikami,
 - e. Stworzenie dodatkowego kapitału pozwalającego na sfinansowanie rozliczeń pomiędzy spadkobiercami albo współnikami a spadkobiercami,
9. Zabezpieczenie majątku prywatnego przed zobowiązaniami wynikającymi z prowadzenia działalności gospodarczej.
 10. Ułożenie sytuacji własnościowej w rodzinie, zabezpieczenia przed finansowymi skutkami potencjalnych rozwodów czy podziału majątku małżeńskiego.

Kontakt:

www.arboretum-finance.pl

- **Jerzy Dąbrowski** – Zarządzający Projektem AGS
tel. kom. 503 062 655
jerzy.dabrowski@arboretum-finance.pl
- **Małgorzata Macias** – Menadżer Projektu AGS / PSP
tel. kom. 602 760 344
malgorzata.macias@arboretum-finance.pl
- **Krzysztof Wolicki** – Prezes PSP
tel. kom. 604 286 073
prezes@stowarzyszeniefuneralne.pl

ZRZESZAJMY SIĘ !

Szanowna Pani, Szanowny Panie

Polskie Stowarzyszenie Pogrzebowe jest najstarszą, bo powstałą w 1998 roku organizacją pogrzebową w Polsce.

Jako Reprezentant Narodowy Światowej Organizacji Firm Pogrzebowych FIAT-IFTA serdecznie zapraszam do wstępowania w szeregi członków naszej Organizacji i aktywnej działalności wszystkich tych którym na sercu leży dobro szeroko rozumianej branży usług cmentarno-pogrzebowych.

Krzysztof Wolicki

Prezes Zarządu
Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego

Członkostwo w Stowarzyszeniu ma nie tylko charakter towarzyski, ale także prestiżowy. Przynależność do naszej organizacji to możliwość wpływania na kształt tworzonego prawa pogrzebowego, wymianę doświadczeń i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Działamy na rzecz integracji środowiska, zmianę nieżyciowych przepisów prawnych dotyczących branży, walczymy z patologiami. Producenci i hurtownicy należący do Stowarzyszenia mogą otrzymać dodatkowe rabaty na reklamy swoich produktów na łamach DF MEMENTO, a także na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz w trakcie szkoleń branżowych je promować.

Nie pozwólmy o NAS, decydować INNYM !

Zostań członkiem Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego

Stowarzyszenie jest właścicielem i wydawcą

Członek FIAT-IFTA: Status Międzynarodowej Organizacji Pozarządowej
Konsultant w zakresie Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO
Członek Pogrzebowej Grupy Wyszehradzkiej V4

DEKLARACJA CZŁONKA ZWYCZAJNEGO Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego

A. DANE KANDYDATA

1. Nazwisko		2. Pierwsze imię	
3. PESEL		4. NIP	5. Województwo
6. Powiat	7. Ulica		8. Nr domu
		9. Nr lokalu	
10. Miejscowość		11. Kod pocztowy	12. Poczta
13. Telefon stacjonarny		14. Telefon komórkowy	15. E-mail

B. ZATRUDNIENIE KANDYDATA

16. Pełna nazwa			
17. REGON		18. NIP	19. Stanowisko
20. Województwo	21. Ulica		22. Nr domu
		23. Nr lokalu	
24. Miejscowość		25. Kod pocztowy	26. Poczta

B.4. PROFIL DZIAŁALNOŚCI

27. (prosimy właściwe podkreślić)

Administracja Cmentarza Komunalnego, Administracja Cmentarza Wyznaniowego, Usługi Pogrzebowe, Krematorium, Wyrób Trumien i Urn, Produkcja art. Funeralnych, Hurtownia,

Inne

C. OŚWIADCZENIE KANDYDATA

Proszę o przyjęcie mnie w poczet członków Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego

Oświadczam, że znane są mi postanowienia Statutu PSP, cele i zadania Stowarzyszenia. Jednocześnie zobowiązuję się do ich przestrzegania, aktywnego uczestnictwa w działalności Stowarzyszenia i sumiennego wypełniania uchwał władz, a nadto strzec godności członka Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego. Zobowiązuję się również do przestrzegania kodeksu etyki oraz do terminowego opłacania składek członkowskich.

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w deklaracji do potrzeb statutowych Stowarzyszenia - zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133, poz. 883).

28. Data wypełnienia (dzień-miesiąc-rok)

29. Podpis kandydata

D. DECYZJA ZARZĄDU PSP

Decyzją Zarządu z dnia postanowiono pana/nią/
nieprzyjąć/przyjąć w poczet członków Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego

Podpisy:

Składka członkowska wynosi 90 zł miesięcznie.
Może być płacona w cyklu miesięcznym, kwartalnym, półrocznym i rocznym
na konto Nr 39 1020 1013 0000 0502 0125 2386

Po wypełnieniu Deklarację prosimy przelać na adres;
Polskie Stowarzyszenie Pogrzebowe, ul. Etiudy Rewolucyjnej 48, 02-643 Warszawa

Największa baza cmentarzy w Polsce.

Ogólnopolska baza firm i zakładów pogrzebowych.

Już dziś zareklamuj się na najpopularniejszym i najczęściej odwiedzanym portalu funeralnym! Podpisz umowę na pół roku, za pierwszy miesiąc reklamy zapłacisz tylko 1 zł!

Polskie-Cmentarze.pl

MIEJSCE PAMIĘCI

ambsoftware

amb software sp. z o.o. ul. Sulechowska 1, 65-022 Zielona Góra, tel. +48 68 453 70 40
fax +48 68 453 70 44, e-mail: a.domina@ambsoft.pl, www.ambsoft.pl

Bojar Tuning, 51-420 Wrocław, ul. Szczygła 12,
tel./fax: 71 325 41 74, kom. 501 371 537, 501 154 750,
e-mail: biuro@bojar-tuning.eu, www.bojar-tuning.eu

Firma Bojar Tuning zajmuje się przerabianiem samochodów na specjalne - pogrzebowe.

Dzięki naszemu wieloletniemu doświadczeniu (od 1994 roku), jesteśmy elastyczni w pracach oraz przebudowach jakie wykonujemy, jesteśmy w stanie dostosować samochód do Państwa potrzeb i wykonać niektóre elementy oraz dodatki, według Państwa gustu i uznania. Nasza firma posiada pełną dokumentację i zezwolenia, na wszelkiego rodzaju zabudowy, przebudowy, zmiany konstrukcyjne, zmiany przeznaczenia samochodów oraz wykonywanie konstrukcji ram samochodowych.

Zapraszamy do galerii zdjęć oraz naszej oferty na stronie: www.bojar-tuning.eu

TARGI FUNERALNE

memento

POZNAŃ

im. Wojciecha Krawczyka

VIII
EDYCJA

Najstarsze targi dla przedsiębiorców z branży pogrzebowej w Polsce

17-19.11.2016
POZNAŃ

Produkty i usługi, które docenią Twoi klienci:

- szeroka oferta nowości cenionych marek ▪
- prezentacje aktualnych trendów i technologii ▪
- szkolenia dla zakładów pogrzebowych ▪

Więcej szczegółów:

WWW.MEMENTOPOZNAN.PL

W tym samym czasie:

Organizatorzy:

Jedynie targi w Polsce z rekomendacją

Międzynarodowe
Targi
Poznańskie

